

Elghunden

Nr. 3 / 2023
Årgang 70

*God jul &
godt nytt år!*

Lisa Orthe

På post

Ungdomsmesterskap Løshund 2023

Elghundens utfordringer

En videreføring av
Norsk Dyrehundklubb,
stiftet 16.11.1899.
Landets eldste spesialklubb.
Samarbeider med Norsk Kennel Klub.

www.elghundforbundet.no

REDAKSJONSRADET:

Dagh Bakka
Steinar Tessem
Jon Erling Skåtan
Endre Stakkerud
Elin Elg Trøen

Forbundsstyret

LEDER:

Endre A Stakkerud
Norumvegen 23, 1923 Sørum
endre-st@online.no
Mob: 905 99 920

NESTLEDER:

Eivind Haugseth
Haugsetveien 65, 2484 Rendalen
ei-haug@online.no
Mob: 907 70 223

STYREMEDLEM:

Camilla Hartz Repshus
Telthusveien 14, 2450 Rena
camirep@gmail.com
Mob: 472 96 529

STYREMEDLEM:

Leif Einar Olsen
Midtliveien 21, 2680 Vågå
leolsen72@gmail.com
Mob: 905 93 446

STYREMEDLEM:

Espen Dahl-Mortensen
Vendelborggata 40, 3303 Hokksund
espendahl82@hotmail.com
Mob: 982 99 025

1. VARA

Eva Berdal Nygård
Stordalsveien 497, 7170 Åfjord
evab.nygard@fosenskoole.no
Mob: 997 92 243

2. VARA

Anders Iversen
Svandalsveien 2162, 9385 Skaland
andersiv@hotmail.com
Mob: 904 11 450

Elghunden

UTGIVELSER 2024

	Materiellfrist:	Utgivelse mnd:
Nr 1	20. mars	Mai
Nr 2	4. august	September
Nr 3	3. november	Desember

Opplag: 7.100 eks

ABONNEMENT

Abonnementspris kr 300,- pr. år.

Bestilles hos sekretæren.

ANNONSER

Kommersielle annonser sendes:

Forbundssekretær NEKF – sek.nekf@gmail.com – Tlf: 906 02 335.

Annonser leveres som høyoppløselig PDF-fil. Bilder i CMYK og 300 dpi.

Fonter skal være «embedded». Alle farger i CMYK.

Illustrator: HUSK! All tekst må være konvertert til kurver (outline).

Rabatter

Ved årsvtale innrømmes 15 % rabatt

4-FARGER	Pris	B-format*	H-format*
Bakside	kr 12.000	-	210 x 253 + 3 mm utf.
Side 2/ Nest siste s.	kr 10.000	-	210 x 297 + 3 mm utf.
Helside	kr 9.000	-	210 x 297 + 3 mm utf.
1/2 side	kr 5.000	180 x 120	103 x 297
1/4 side	kr 3.000	86 x 120	180 x 60

KLUBB-/MEDLEMSSIDER/STOFF:

Elin Elg Trøen, forbundssekretær NEKF

Tlf: 906 02 335 – sek.nekf@gmail.com

Tekst & foto

TEKST: Word-dokument.

FOTO: JPG-format. Sendes separat i minimum 300 dpi kvalitet.

Rubrikkannonser

En modul = 8 linjer.

Medl.: kr 400,-/ Ikke-medl.: kr 500,-. Tillegg kr 50,- pr. linje ut over 8 linjer.

Valpekull – Godkjente avlshunder

Modul på 1/4 side inkl. 1 bilde: kr 1.500,-

Championatpresentasjon

Innsendt via forbundets websider: kr 650,-.

Innsendinger på annen måte: kr 900,-

PRODUKSJON

Kreator, Ål | www.kreator.no

Foto: Elin Elg Trøen

INNHold

Elghunden nr. 3 / 2023

Redaksjonen har ordet	5
Lederen har ordet	6
Orientering fra Forbundsstyret	7
Minneord	8
Sædlagringsprosjekt for de norske hunderasene.....	9
Nyresvikt Norsk Elghund Grå	10
Presentasjon av Avlskontakt Karelsk Bjørnhund	13
Presentasjon av Norsk Elghund Grå.....	14
Ungdomsmesterskapet 2023	16
Vinner av UM 2023	21
Reisebrev fra St.Louis dømming av NEAA National Spesial i USA 2023	22
Reisebrev fra Minnesota	28
På Post	30
Hvilken rase passer meg?	
Norsk Elghund Grå	34
Norsk Elghund Sort	35
Jämthund	36
Svensk Hvit Elghund	37
Russisk-Europeisk Laika	38
Østsibirsk laika	39
Vestsibirsk Laika	40
Karelsk Bjørnhund	41
Hälleforshund	42
Bestilling av championatpresentasjon	43
Kart over områdeklubber	44
Klubbsider	45
Medlemssider	57
Elghundens utfordringer	60
Villsvinjakt med løshund	64
Slik tar du bedre bilder.....	68
Mobilfotografering	70
Tips ved fotografering til Elghunden	75

16 / Ungdomsmesterskapet

22 / NEAA National Spesial i USA

30 / På Post

58 / Rallylydighet med elghund

Swazi Nahanni Tussock

Ekstremt komfortabel og varm fleeceanorakk

Som skapt for nordiske forhold

Nahanni fleeceanorakk er laget av Swazi sin anerkjente 350gm/2 polarfleece som er myk, behagelig, lydsvak og slitesterk. Plagget har vindtett membran i front og rygg, er ekstremt komfortabel og holder deg god og varm under jakten i nordiske forhold.

BESTSELGER!

VÅR PRIS
3.499,-

Kjøp den i nettbutikken og få **500,- kroner i rabatt** ved bruk av kode: "Elgjeger"

- Avtagbar hette
- 350 gm² Polarfleece
- Vindtett membran
- Uttak for radioantenne
- Lomme i front
- Stramming i livet
- Langt skjørt- isolerer og varmer hofter og lår

JAKTBUTIKKEN.NO
LYNGDAL JAKT FISKESENTER

Takk til dere som skriver og fotograferer

Steinar Tessem
Redaksjonsrådet
Norske Elghundklubbers Forbund

I mer enn 70 år har dere som er medlemmer i Norske elghundklubbers forbund (NEKF) levert tekst og bilder til Elghunden. Stor takk til dere! Den trykte utgaven av bladet er uten tvil en viktig del av «limet» i forbundet, uansett hvor digitale dere og verden rundt oss blir.

Betydningen av å ha kommunikasjonskanaler som organisasjonsmedlemmer opplever er til for dem og ivaretar deres interesser, er helt avgjørende. Slik opplever jeg at det er med NEKF og Elghunden. «Er det mulig å skrive så mye om elghund?», spurte en venn av meg da jeg nylig satt og bladde i en utgave. Ja, det er det. Og det er medlemmenes tanker, følelser og holdninger som på ulikt vis kommer til uttrykk i tekstene og bildene som sendes inn til redaksjonen. Mengden og mangfoldet i det innsendte stoffet forteller mye om hva elghunden betyr for medlemmene og deres nærmeste.

Møtet med Elghunden har for meg blitt et gjensyn med en verden jeg opplevde for lenge siden, som guttunge i Østerdalen, med mange elghunder og elgjegere

på stedet der jeg bodde. Jeg skjønte vel da at elghund er viktig, og forstår det kanskje enda bedre nå. Den gangen på 60-tallet, var elghunden først og fremst vakt-og jakthund. Allerede da var elghunden et familiedyr i noen familier.

Det å ha elghund er uttrykk for en holdning. Og holdninger påvirker livene våre.

Bidrag som kommer inn til bladet viser at elghunder og det miljøet de er en del av utløser tanker og handlinger både hos hundeeiere og andre. Det å ha elghund er uttrykk for en holdning. Og holdninger påvirker livene våre. Her er vi antagelig ved kjernen til at elghunden betyr svært mye for mange. Elghunden påvirker deg. Den blir en del av identiteten din.

Du inviteres derfor til å tenke gjennom ditt forhold til hunden. Da kan du i neste runde feste tankene ned på papiret. Mobilten er trolig alltid for hånden, så det er lett å fange situasjoner som du, elghunden og dine nærmeste befinner dere i, enten det er jakt eller andre aktiviteter.

I denne utgaven finner du mange tips om hvordan du kan ta bedre bilder. Det er en god begynnelse på å dokumentere betydningen av din elghund og det livet den lever sammen med deg og de du er omgitt av.

Som eier av elghunder vet du at hver enkelt hund, akkurat som mennesker, er unik. Hvis du tenker på og dokumenterer dette, er du på god vei.

Elghunden gleder seg til å ta imot ditt bidrag – i tekst og bilder. Det bidrar til å befeste og forsterke elghundens posisjon. Det er gull verdt!

Endre A. Stakkerud
Forbundsleder
Norske Elghundklubbers Forbund

Norske Elghundklubbers Forbund (NEKF) består av 23 områdeklubber med 7 500 medlemmer, som gjennomfører mange aktiviteter gjennom året. Utstillinger, jaktprøver, sporprøver m.m og kursvirksomhet for disse aktivitetene er samlende, og det må alltid være medlemmene og hundene som står i fokus for vår aktivitet. NEKF skal i likhet med Norsk Kennel Klubb (NKK) skape medlemmesnytte og dette må være bærende i all aktivitet.

Gjennom vinteren skal det avholdes årsmøter og andre medlemsmøter. For å få en levende og god organisasjon er det styret og styreleders ansvar å engasjere så mange som mulig av klubbens medlemmer. Dette klarer vi bare ved å ha et åpent, raust og inkluderende miljø i klubbene.

For områdeklubbene i NEKF er det klubbens egne lover og lovverket til NEKF og NKK som er førende for organisasjonsarbeidet. Det er klare føringer for hvordan et årsmøte skal gjennomføres. Varslingsfristene for årsmøte og frist for å sende ut årsmøtedokumenter til medlemmene er viktig at overholdes, slik at medlemmene har tilstrekkelig tid til å sette seg inn i de sakene som skal behandles, og kan gjøre seg sine refleksjoner på hva de ønsker seg av klubben.

Som tillitsvalgt hviler det alltid et stort ansvar i å overholde de retningslinjer som

ligger i lovverket og like mye regelverket for vår jaktprøveaktivitet. For å kunne ivareta dette er det helt avgjørende at våre tillitsvalgte setter seg inn i det regelverket de skal håndheve og jobbe etter. Det er et godt råd å bruke det første

«Det hviler også et ansvar på alle medlemmene i å støtte opp om våre tillitsvalgte ved å gi honnør for det arbeidet de gjør.»

styremøtet etter årsmøtet til å gjennomgå og drøfte lover og regler. Ved å sette av tid til dette vil nye styremedlemmer føle seg tryggere i sin rolle. Vi ser fra tid til annen at kunnskapen om lover og regler er manglende.

Det er gjennom dialog med medlemmene at det gode miljøet og samholdet i klubben skapes. Jo mer medlemmene blir involvert, jo større

blir motivasjonen til å delta i klubbens aktiviteter. Informasjon er her et nøkkelord. Årsmeldingen er en viktig kommunikasjonskanal til medlemmene. Det er derfor avgjørende at klubbens styre presenterer en fyldig og objektiv årsmelding. Her skal all aktivitet som er utført i klubben legges frem for medlemmene til evaluering. Slik vil medlemmene få god innsikt i det arbeidet som styret og komiteene gjør for klubbens medlemmer.

Det hviler også et ansvar på alle medlemmene i å støtte opp om våre tillitsvalgte ved å gi honnør for det arbeidet de gjør. Det er alltid vårt ansvar som medlemmer å opptre på en slik måte at ingen føler ubehag hvis det stilles spørsmål om klubbens virke. Alle må opptre med verdighet og høflighet i sin fremføring på årsmøtene.

Når vi i løpet av januar og februar har gjennomført våre årsmøter på en trivelig og etterrettelig måte er det lagt et godt grunnlag for stor aktivitet også i det kommende året. Et år som skal preges av at NEKF fyller 125 år. Det skal organisasjonen markere på flere måter, blant annet med en fyldig jubileumsbok om virksomheten de siste 25 år.

Orientering fra Forbundsstyret Norske Elghundklubbers Forbund

Forbundsstyret (FS) saker september 2023

FS sak 59.23 Instruks for- enklet dommermøte

Forbundsstyret vedtar endring av navnet for Instruks for forenklet dommermøte – jaktprøver til Instruks dommermøte separat jaktprøver løs- og bandhund. Det vil si at den er gjeldene for alle dommermøter på separate jaktprøver.

FS sak 60.23 Kvalitetsheving på jaktprøver

Forbundsstyret gir løs- og bandhundkomiteen mandat til kvalitetsvurdering bedømmelsen av jaktprøver. FS ber komiteene innhente statistikk over antall forenklete og samlede dommermøter med antall deltagende dommere i prøvesesongen 23/24.

FS sak 66.23 Mentalitet av avlsarbeidet for elghundrasene

FS vedtar at det nedsettes en gruppe for arbeidet med mentalitet i avlsarbeidet. Det bør utarbeides et mandat for gruppen som ikke behøver å begrenses til landegrensene.

- Hvordan øke fokus og kompetanse om mentalitet for elghundrasene
- Utrede muligheten for å dokumentere mentalitet hos elghundrasene
- Hvordan implementere mentalitet i avlsarbeidet

FS sak 67.23 Registrering av DNA tester for Norsk elghund grå i de nordiske land

Forbundsstyret kontakter raseklubbene for elghund i de andre nordiske landene, og ber disse søke sine respektive kennelklubber om at det åpnes opp for registrering av POAG og ITGA i deres hjemland.

FS sak 73.23 Søknad arrangere Norges- mesterskap (NM)

Forbundsstyret tildeler:

- Telemark EHK Norgesmesterskap Bandhund 2027 og Ungdomsmesterskapet Bandhund 2026.

- Oslo-området EHK og Hadeland EHK Norgesmesterskap Løshund 2026 og Ungdomsmesterskap Løshund 2025

FS sak 74.23 Handlingsplan Norske Elghundklubbers Forbund

Forbundsstyret har påstartet arbeidet med handlingsplanen. Ferdigstilles innen utgangen av året.

FS sak 44.23 Oppnevning NEKFs utvalg og komiteer

Som avlskontakt for Karelsk Bjørnhund velges Isak Nilsen.

FS sak 76.23 Søknad om sentralt helse- krav for Norsk Elghund Sort

Forbundsstyret viser til vedtak fattet på det 23. Ordinære representantskapsmøte (2023) i sak 13.23. Gentest for arvelig grønn stær/glaukom og ataksi er nå verifisert og det er innført ordning for stambokføring av disse testene hos NKK.

Forbundsstyret godkjenner søknaden om sentralt helsekrav for Norsk Elghund Sort. Søknaden sendes NKK ved Sunnhetsutvalget.

FS saker oktober 2023

FS sak 75.23 Instruks Avlskontakter

Det har ikke foreligget en egen instruks for avlskontakter, men kun for avlsutvalgene. Forbundsstyret vedtar den fremlagte instruks for avlskontakter.

FS sak 83.23 Avlskriterier Norsk Elg- hund Grå (NEG)

Forbundsstyret støtter intensjonen i

forslaget til endringer av krav vedrørende arvelig nyresvikt og endring av krav for samlet innavlskoeffisient pr. kull, til 3,5 % på 5 generasjoner.

FS sak 84.23 Utveksling av helsedata for våre elghundraser – brev til de nordiske landene

Forbundsstyret stiller seg bak brevet fra AU NEG til Svenske Älghundklubben, Finske Jämt og Gråhundklubben for utveksling av helsedata for våre elghundraser.

FS sak 85.23 Søknad til NKKs forskningsfond – Avlsutvalet Norsk Elghund Grå (AU NEG)

Forbundsstyret stiller seg bak søknaden utarbeidet av AU NEG om støtte til analyse av blodprøver og arbeidet for å finne genvarianter knyttet til risiko for nyresvikt for rasen Norsk Elghund Grå, til NKKs forskningsfond.

FS sak 44.23 Reoppnevning av NEKFs utvalg og komiteer

Nytt medlem i avlsutvalget Jämthund velges Jon Slettetveit.

Nye avlskontakter for Svensk Hvit Elghund, Leir Gøran Høve og Alexander Karlsen (trer inn etter NEKFs RS).

FS saker november 2023

FS sak 90.23 AU NES søker fritak for oppgaven «publisere lister over avlstisper».

Forbundsstyret støtter forslaget fra AU NES og vedtar fritak fra å oppdatere og føre avlsliste for tisper, frem til man ser om denne oppgaven kan løses i digitalt avlsverktøy.

MINNEORD ÖVER *Matts-Olof Mattsson*

Svenska Älghundklubben har mist sin ordförande. Det är med stor sorg vi meddelar att Matts-Olof Mattsson har avlidit vid 65 års ålder efter en tids sjukdom. Våra tankar går till hans närmaste familj, hustrun Moniqa, sönerna Mattias och Olof. Vi beklagar deras stora förlust.

Matts-Olof valdes till klubbens ordförande vid årsstämman 2022 och han var även ledamot i Svenska Kennelklubbens jakthundskommitté.

Som ordförande var Massa, som vi kallade honom, drivande i arbetet med flera viktiga frågor. Bland annat var han mycket engagerad i rovdjursfrågan och i frågor som rörde Renmarkskommitténs arbete. Han var en av dem som kunde de här frågorna bäst. Han var också en ödmjuk person med stort och varmt hjärta.

-Han kom att bli min bästa vän de sista åren och saknaden är enorm, säger Urban Nilsson, klubbens vice ordförande.

Matts-Olof har målmedvetet främjat älg-hundar, älgjakt och inte minst den svenska löshundsjakten. Hans driv, nyfikenhet och engagemang gjorde honom till en stark profil för jägaren och hunden.

Älghundsverige har alldeles för tidigt mist en klok och viktig röst. Vi minns honom med värme och tacksamhet.

Styrelsen för Svenska Älghundklubben

Sædlagringsprosjekt for de norske hunderasene

Planleggingen for et sædlagringsprosjekt er godt underveis og det er utarbeidet forslag til organisering og prosedyrer for søknad, uttak og lagring av sæd. Dette er et prosjekt som skal sikre genetisk materiale av de norske elghundrasene hvis disse skulle oppleve en krise. Det er i tillegg planlagt et dynamisk sædlager som disponeres av prosjektgruppene for de enkelte rasene.

Prosjektet som involverer Norsk kennel klub (NKK), NKK's sædbank og Norske elghundklubbers forbund (NEKF), startet flere år tilbake, men har av flere grunner stagnert underveis.

Organisering

Det er foreslått 2 prosjektgrupper, en for norsk elghund grå og en for norsk elghund sort. Prosjektgruppene består av en representanter fra NEKF v/ avlsutvalget til den respektive rase, og en representant fra helseavdelingen hos NKK. Disse har ansvaret for å identifisere 10 hannhunder for langtidslagring for bevaring av rasen, og 10 hannhunder til et dynamisk sædlager. Sæddosene tappes og lagres hos NKK's sædbank.

Når prosjektet er vedtatt hos NKK og NEKF, vil det dynamiske sædlageret kunne inngå kontinuerlig i det avlsarbeidet for den enkelte rase. Sæddosene for langtidslagring skal lagres i minimum 10 år før de eventuelt kan tas i bruk.

NKK sørger for et system som til enhver tid gir oversikt over tilgjengelige doser i NKKs sædbank.

Økonomi

Langtidslagring – NKK dekker tapping, frysing og lagring av sæddoser, samt samtidig uttak av blodprøve (EDTA-blod) for lagring i sædbanken ved NMBU Veterinærhøgskolen. Øvrige utgifter dekkes ikke av NKK.

NEKF ser på løsninger for å dekke deler av reiseutgifter til hannhundeiere.

Dynamisk lagring – NKK dekker utgifter til tapping, frysing og lagring. Utgifter, som reiseutgifter for hannhundeier, avklares med NEKF for den enkelte i forhold til kjøreavstand.

Annet

Prosjektet vil komme i drift i løpet av 2024.

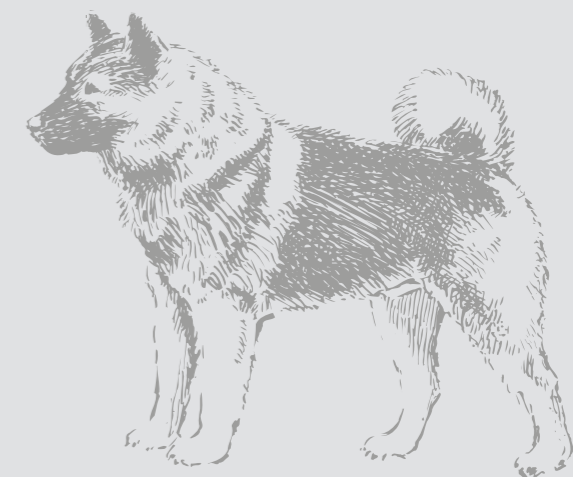
Prosjektgruppen utarbeider ved utgang av hvert år en oversikt over virksomheten i prosjektet.

*Avlsstrategisk utvalg ASU
v/ Camilla Hartz Repshus, Isak Halvorsen
og Harald Holm*

Avlskonferanse mars 2024

Forbundsstyret med sine avlsutvalg og avlskontakter har besluttet å endre formen på avlskonferansen planlagt 9. mars 2024. Risikoen for store kostander i forbindelse med fysisk avlskonferanse gjør at vi heller planlegger både fysisk og digitale treffpunkter tilknyttet forskjellige arrangementer i jubileumsåret 2024. Mer informasjon vil komme. FS med sine faggrupper mener at vi på denne måten når en større målgruppe.

*Avlsstrategisk utvalg
v/ Camilla Hartz Repshus*

Nyresvikt Norsk Elghund Grå

Norske Elghundklubbers Forbund (NEKF) sendte en henvendelse til Sunnhetsutvalget på vegne av Avlsutvalg for Norsk Elghund Grå (AU NEG) i forhold til håndtering av lidelsen opp mot praktisk avls arbeid mm.

AU NEG opplever å komme i etiske problemstillinger knyttet til denne lidelsen som vi pr i dag ikke har kontroll på.

Bakgrunn for søknaden

Det er over mange år samlet inn prøver av syke og friske hunder til prosjektet, og det er sendt prøver til sekvensering flere ganger for å se etter signal og noe å jobbe videre med.

Det har også vært jobbet mye med dialog og informasjon ut til hundeiere for å få tak i de syke hundene. Det har resultert i at vi har fått inn mange fra samme kull og blodslinjer i perioder. Vi opplever at dette er en lidelse som er kjent for de fleste i miljøet og at det har vært viktig med informasjon rundt lidelsen for å bidra til åpenhet og at vi jobber mot det beste for rasen ved å finne en løsning på problemet. Vi opplever at flere og flere hundeiere ønsker å bidra og samarbeide for å finne en løsning.

I forbindelse med innsamling av prøver og dialog med hundeiere har avlsutvalget kartlagt en oversikt over linjer med kjente tilfeller i stamtavlen på de ulike avlshundene. Frode Lingaas ved NMBU har etter hvert mange prøver på sin liste. Og det jobbes nå med å skaffe svaberprøver av eldre hunder over 10 år for å kunne sammenligne friske mot syke hunder ved videre analyse. I tillegg jobbes det kontinuerlig med å få tak i de syke tilfellene for å sikre prøvemateriale til prosjektet.

Avlsutvalget er opptatt av å ta vare på blodslinjer og ha med oss gode bruks-egenskaper videre, men slik det er i dag

har vi ikke kontroll på nedarvingen av arvelig nyresvikt. Etter råd fra Frode Lingaas bestreber vi å ut-kryse disse linjene for å redusere antall like genpar i kombinasjonene. Det er særlig bandhund linjer som har flest tilfeller og vi ser at kjente tilfeller går igjen både tre og fire ganger i en og samme hund. Disse linjene er mye brukt av en grunn, nemlig å ivareta viktige bruks- og eksteriøregenskaper for rasen. Dette kan være årsak til at mange opp igjennom tidene har trosset risikoen ved å bruke dem i avl, selv om det har vært kjent for flere at hunder dør av nyresvikt i ung alder.

Det har vist seg å være utfordrende å finne partnere for å kunne ut-kryse linjer. Vi ba derfor om hjelp av Aninova til å få ut en liste som selekterte på de individer vi vet har hatt flest nyresyke tilfeller. Vi har dermed fått kartlagt at det er større hyppighet i noen linjer, og at det er individer som det er sannsynlig bærer sykdommen videre ved at de har gitt mange syke avkom. Vi har fått laget en liste som selekterer på individer med kjente tilfeller av nyresvikt på hanner under 8 år. Det er totalt 3540 hannhunder registrert under 8 år, av disse er det kun 148 som er fri for individer med kjente tilfeller i sin stamtavle.

Vi har inngått en intensjonsavtale med Svenska ålghund klubben for å få ut informasjon om prosjektet, og få kartlagt denne lidelsen i de Nordiske landene.

Hva skal gjøres videre

Vi har jobbet mye med å kartlegge

individer og linjer. Ut ifra de hundene vi har på våre avlshund- lister over godkjente individer av begge kjønn er det som tidligere nevnt spesielt bandhund som er utsatt for større sannsynlighet for å få syke avkom. Bandhundlinjene er avlet smalere på linjer over mange år på kjente tilfeller som har gitt nyresvikt. Vi har også noen linjer på løshund som er utsatt, men omfanget er ikke like utbredt. De mest kjente

nedarverne går igjen innen begge bruksformer, men de går igjen flere ganger på bandhund.

I praktisk avlsarbeid er dette krevende å håndtere da vi ikke har noe håndfast å komme med. Samtidig dukker det opp affiserte tilfeller ved at vi ikke har kontroll på hvordan dette nedarves. Avlsutvalget kjenner ofte til kjente nedarvere bakover i linjene på de syke hundene

som dukker opp. I et avlsperspektiv er det uheldig å begrense gode bruks og eksteriøregenskaper, men samtidig er vi forpliktet til å gjøre det vi kan for å unngå å avle syke hunder. Her står vi ofte overfor et etisk dilemma.

For å komme videre har vi behov for at det jobbes med å få satt ned egne diagnosekriterier for arvelig nyresvikt. Slik kan vi få mer riktige tall på antall

individer som rammes og det vil være viktig for å kunne komme nærmere en indeks, eller en gentest.

Vi har hatt god nytte og stor hjelp av innsatsen og samarbeidet med Frode Lingaas for å skaffe kunnskap om genetikken. Likevel ser vi behov for at det må jobbes på flere nivå for å kunne komme videre og nærmere noen svar for eksempel ved diagnosekriterier og registrering av lidelsen.

NEKF er kjent med at det er flere raser som jobber med lidelser av komplekse nedarvinger. Dette er krevende for raseklubber å jobbe med da vi mangler ekspertise og ressurser på flere nivå.

Med bakgrunn i dette stilte Norske elghund klubbersforbund følgende spørsmål til Sunnhetsutvalget?

-Hvordan kan NKK bidra med arbeid på tvers av raser for å få fremgang på komplekse arvbare lidelser?

-Kan NKK bidra for å få utviklet egne diagnosekriterier og bidra til en korrekt registrering av lidelsen arvbar nyresvikt?

-Vi ønsker også en tilbakemelding på hvordan vi skal forholde oss til en lidelse vi ikke har kontroll på, og hvor mye dette skal vektlegges i praktisk avlsarbeid for å være i tråd med RAS dokumentet for NEG som er i hht. NKKs avlsstrategi punkt 4.1 og ny forskrift om avl av hund jmf Mattilsynet?

Svar fra SU:

Norske Elghundklubbers Forbund ba Sunnhetsutvalget svare på tre spørsmål vedrørende avl av norsk elghund grå, og hvordan de skal forholde seg til arvelig nyresvikt hos rasen. SU kan ikke besvare alle disse spørsmålene, da SU ikke er rett instans for dette. SU har likevel valgt å besvare det de kan.

Sunnhetsutvalget anbefaler at Norske Elghundklubbers Forbund (NEFK) senker kravene til avlsdyr når det gjelder ikke-helsemessige prøveresultater (dvs jakt, utstilling etc) da disse har svært lav arvegrad. Det vil føre til at flere hunder kan benyttes i avl, og gi NEFK større mulighet til å unngå å pare antatte bærere av arvelig

nyresvikt med hverandre. Videre anbefaler SU at ingen kombinasjoner gjentas, med mindre det kun er en valp i kullet.

SU viser som eksempel til Norsk Buhundklubb sin anbefaling for utstillingskrav fra «Regler og retningslinjer for avl av norsk buhund vedtatt på årsmøtet 2023»:

6. Utstilling Avlshunder skal være utstilt på offisiell utstilling godkjent av NKK, med minimum «very good». Det gis generell dispensasjon fra utstillingskravet for inntil to kull for hannhund og ett for tisper, forutsatt at «Attest fra veterinær for avlshunder som ikke har vært på utstilling» sendes klubben for godkjenning (se <https://buhund.no/avl-ogoppdrett>).

Hannhund kan stå på hannhundlista inntil den har hatt 2 kull. Hannhundeier må gi avlsrådet beskjed når hunden har parett to tisper slik at den kan strykes fra lista inntil den er utstilt med godkjent resultat. En hund uten godkjent utstillingsresultat kan kun pares med en hund som er utstilt med godkjent resultat.»

Når det arvelig nyresvikt, anbefaler SU at NEFK ser på Norsk Buhundklubb sine avlsregler når det gjelder epilepsi. Dette er, i likhet med nyresvikt hos norsk elghund grå, en sykdom hvor man ikke kjenner nedarvingen, men hvor man antar det er flere gener med i bildet. Reglene utelukker ikke nære slektninger av hunder med påvist epilepsi i avl, men begrenser bruken av dem og ber om at avlsrådet skal kontaktes før hundene brukes i avl. Dette for å unngå å pare hunder hvor epilepsi er kjent på begge sider.

SU anbefaler også klubben om å oppfordre sine medlemmer til å få sin veterinær til å registrere inn klinisk diagnose i Hundedatabasen, slik at det kommer opp hvilke hunder som har fått nyresvikt i de tilfeller der dette er kjent.

For å utarbeide verktøy for å diagnostisere korrekt, oppfordrer SU til videre samarbeid med klubbens nåværende samarbeidspartner ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). NEFK kan også sende en godt utarbeidet søknad om forskning på temaet til NKKs forskningsfond.

SU berømmer Norske Elghundklubbers

Forbund for å ha gjort en grundig jobb med henvendelsen.

Svaret fra SU gir oss dessverre ingen klare svar i forhold til videre arbeid med diagnosekriterier. SU sine anbefalinger er i hht til AU NEG sitt avlsarbeid ut ifra den kunnskapen vi har pr nå, og ut ifra det de kan besvare ihht til denne henvendelsen.

SU ber om å se til andre raser som har komplekse nedarvinger og nevner Norsk Buhund som en rase vi kan sammenligne oss med. Det er viktig å bemerke at vi vil se på hva de har gjort, men at vi holder fast i det som er viktig for vår rase og at vi jobber i tråd med de anbefalinger vi har i forhold til arvelig nyresvikt fra NMBU. Nye avlskriterier vedtatt av forbundsstyret vil gjenspeile de fellesnevnerne i forhold til kompleks nedarving, som er til det beste for Norsk elghund grå.

AU NEG har sendt en sak til FS om å endre ordlyden i kriteriene for å ha dispensasjon til å kunne velge flere avlsdyr. Vi vil jobbe videre med å søke om prosjektmidler for å kunne se på mulighet for å få nedfelt egne diagnosekriterier for denne lidelsen i samarbeid med NMBU. Først da vil vi kunne si noe mer eksakt om omfang og antall tilfeller av lidelsen arvbar nyresvikt.

Det har første halvår vært jobbet mye med å samle inn prøver til prosjektet.

Det er i løpet av 2023 sendt ca. 70 prøver av friske og syke hunder til sekvensering.

Siste forsendelse av prøver ble sendt juni 2023.

Planen videre er at Frode Lingaas og NMBU skal gå igjennom og analysere samtlige prøver som har vært til sekvensering. NMBU har som mål at prøvesvar skal være ferdig analysert i løpet av høsten 2023. AU NEG vil følge opp dette og komme med oppdateringer i prosjektet når eller hvis, vi får ny kunnskap ut av prøveanalyse.

Vi oppfordrer oppdrettere til å forholde seg til SU sine anbefalinger og jobbe langsiktig for å unngå å doble genpar med kjente tilfeller av arvelig nyresvikt. Genetisk variasjon er det sikreste holddepunkt i forhold til denne lidelsen pr nå. Ved å jobbe i tråd med dette har vi et håp om å kunne ta med oss linjer i videre avl på en måte som hindrer at hunder blir affisert.

AU NEG vil takke alle som har bidratt med prøver til prosjektet! Vi minner om at åpenhet rundt lidelsen er sær viktig for å kunne klare å avle oss vekk fra denne lidelsen for godt, og oppfordrer de som ønsker å avle på linjer med kjente tilfeller til å ta kontakt med AU NEG for å finne rett partner til sitt avkom.

Ønsker alle lykke til med høstens jakt og jaktprøver!

PRESENTASJON AV Avlskontakt Karelsk Bjørnhund

Isak Nilsen

Jeg er en finnmarking på 31 år og bor i Pasvik, i Sør-Varanger kommune og jobber til daglig som driftstekniker i havbruksnæringen. Jeg er oppvokst med elghund i huset og har vært med på jakt og fisketurer med min far fra jeg kunne gå. Hadde tidlig en sterk interesse for jakt da jeg stadig ble observert med trebørse i hånda og lekebikkja på slep av rasen «gul plastikk med hjul», når jeg så fikk spørsmål fra familiemedlemmer om hva jeg drev på med, så kom det til svar «æ e på elgjakt».

Jeg kan takke min far, som etter 30 år med elghund fikk meg på sporet med å skaffe meg min første elghund av rasen Norsk Elghund Grå når jeg var 19 år, som jeg jaktet med som bandhund. I

tiden etterpå tok det litt av da jeg alltid har hatt en fasinasjon for «kareleren», etter å ha hørt om disse hundene som jegere rundt omkring hadde hatt opp igjennom årene. I dag er jeg lykkelig eier av to «karelere», og løshundjakt, jaktprøver og utstilling med disse fyller det meste av fritiden min.

I min tid som eier av Karelsk Bjørnhund har fasinasjonen for rasen bare økt mer og mer og jeg driver stadig og graver meg ned i historisk bruk av denne rasen, opprinnelse, stamhunder og rasehistorie.

For de av dere som har litt kjennskap til rasen finner dere fort ut at det ikke er til

å unngå å havne på en sti som leder til rasens hjemland Finland. Her jeg bor er det kort vei til finskegrensa og videre til Sverige, så jeg er titt og ofte over i Finland eller Sverige på jakt, utstilling eller jaktprøver og er stadig i kontakt med «bjørnhund folk» og stifter nye bekjensheter.

Jeg ser virkelig fram til oppgaven som avlskontakt for Karelsk Bjørnhund og jeg vil være en pådriver for at vi skal ha rasetyper, friske og jaktsterke hunder. Jeg håper mitt engasjement og iver for rasen Karelsk Bjørnhund kan smitte over på gamle, nye eller framtidige eiere av rasen og at jeg kan bidra med å få mer oppmerksomhet og engasjement for rasen i elghund-Norge.

De 9 elghundrasene Norsk Elghundklubbers Forbund har ansvaret for, vil bli presentert i Elghunden fremover. Først ute er Norges nasjonalrase Norsk Elghund Grå. Den er den mest populære jakthunden i Norge, og er relativt utbredt i Norden og også i USA, mens den i resten av verden er en heller eksotisk hunderase. Norsk Elghund Grå preger også logoen til Norsk Kennel Klubb.

PRESENTASJON AV Norsk Elghund Grå

Norsk elghund grå, eller gråhunden som vi også kaller den, er Norges nasjonalrase. Den er en av Norges 7 hunderaser, som betyr at vi har et spesielt ansvar for disse. Rasen er ikke så gammel, men antas være utviklet gjennom avl på 1800-tallet. Gamle bilder vitner om at hunder som ligner dagens gråhund er brukt på elgjakt i over hundre år.

Den grå elghunden ligger alltid høyt på NKKs statistikker over registrerte hunder, det viser at den også i dag er en populær jakthund. Rasen ble første gang stilt på en utstilling i Kristiania i 1877. Den mest kjente elghunden fra tidligere tider er Gamle Bamse Gram, som var født i 1865, og som er den eldste hunden vi kjenner stamtreet til. Idealhunden er imidlertid Skrub av Glitre. Norsk elghund grå er eksportert til mange land, både i og utenfor Europa, men det er i USA den er mest tallrik.

Eksteriør

Norsk elghund grå er, som de andre elghundrasene, en spisshund og tilhører

FCIs gruppe 5.

Den skal være tett og kvadratisk, med kort kropp, være spenstig og ha god reisning. Halen skal være godt rullet over ryggens midtlinje. Den skal også være modig, djerv og energisk. Ørene skal være mørke, høyt ansatte, oppstående og relativt små. Halsen skal være kraftig med god reisning, og ha fyldig krave. Hasene skal være moderat vinklet og potene ganske små, ovale og tettsluttende, bevegelsene lette, effektive samt parallelle sett forfra og bakfra. Pelsen er tett, stri overpels og myk underull. Fargen er mørk eller lysere grå, og selemarket skal være framtrædende. Den skal ha mørk maske (forreste del

av snute), og streken fra øyet til øreroten regnes med til masken. Ideelhøyde på hannhunder er 52cm, på tisper 49 cm.

Gemytt

I rasestandarden står det at den grå elghunden skal være modig, djerv og energisk, og at både aggressivitet, mykhet og stress betraktes som feil. Tidligere myte om at en god jakthund skal være arg og sint er heldigvis avleggs. I dag er det en flott familiehund, som gjerne omgås både barn og fremmede. Det er en smart og lettler hund, som gjerne er med familien på tur og mange andre slags aktiviteter.

Helse

Norsk elghund grå er en sterk hund med generell god helse, både fysisk og psykisk. Rasen har kun små utfordringer med enkelte sykdommer. Både Grønn stær (glaukom) og dvergvekst er nå rimelig under kontroll, da det kreves kjent test-status for at valpekull skal bli registrert. Når det gjelder nyresvikt så

N JCH N UCH Ragg, eier Andreas Lillefjell, Steinkjer

N UCH N JCH Baus, eier Hans-Erik Solberg, Prestfoss

N JCH N UCH Ragg, eier Åge Tvermyr, Froland

SF S UCH SF S JCH Popi, eier Per Herset, Elverum

N JCH Elgtuppas Kark, eier John Økseter, Elverum

N UCH Elgkollens Rapp, eier Lars Petter Lågrinn

kommer det av og til inn rapporter om tilfeller. Forskningsmiljøet jobber med å utvikle en godkjent test.

Arvelige fettkuler har fulgt gråhunden i mange år, og enkelte linjer er mer belastet. Dette kan imidlertid også forsterkes med dårlig pelsstell og/eller før. Mange hunder har tett pels og trenger å få luft ned til huden. Det er også rapportert tilfeller av jaktødem, noe som er alvorlig for våre hunder. Vi trenger hunder som kan utøve det de er avlet for uten problem.

HD er i dag under kontroll.

Jakt

Norsk elghund grå er en jakthund, selv om den også er en familiehund. Den bør få anledning til å utøve det den er

best på, å jakte storvilt. Den egner seg godt både som løshund og bandhund, også som kombinert løs- og bandhund. Det er én rase, selv om enkelte linjer er blitt avlet etter forskjellige kriterier. Som bandhund er den grå elghunden en meget god sporer og har en utmerket evne til å ta overvær. Den kan ta seg stille fram i terrenget, om føreren vil, og er lett å få kontakt med. Norsk elghund grå egner seg veldig godt til løshundjakt, som er den mest utbredte jaktformen i Norge. Den er som oftest benyttet til elgjakt, men den benyttes også til hjort og rovdyr som bjørn og jerv.

Hunder som benyttes som løshund finner dyret ved hjelp av spor eller overvær og har nedarvet egenskaper som gjør at den kan stille dyret i los. Jegeren kan så

snike seg inn på losen og felle dyret om det er rett dyr ut ifra kvote mm. Dette er en effektiv jaktmåte og krever at vi har modige og jerve hunder som har psyke til å jobbe selvstendig med store dyr som både elg og bjørn. Egenskapene til en løshund dokumenteres på jaktprøver. Dette er viktig for å kunne velge ut riktig avlsdyr for å ta vare på de særegne egenskapene til en jakthund og føre dem videre til kommende generasjoner.

Avl

Avlsutvalget legger vekt på å bruke bredest mulig genmateriale. Man bør unngå å krysse linjer som er bærere av sykdommer, og dette kan kreve nitidige undersøkelser bakover. Målet er å bevare en frisk og sunn rase.

Ungdomsmesterskapet 2023

Refleksjonar under Ungdomsmesterskapet

Det er tirsdag kveld den 17. oktober, det er mykje folk på Lampeland hotell. Tilreisande frå store område i Sør Noreg er samla til ei tevling for ungdom frå 16 til 24 år. Tevlinga er laushundjakt så det er også 20 hundar med i bildet.

Eg sit og ser utover forsamlinga, her sit 20 ungdomar, gutar og jenter, klare til å gå ut i naturen med hunden sin. Målet med laushundjakt er å finne elg, og for hunden er oppgava å opphalde elgen slik at jegaren kan koma innpå og felle dyret. Ekvipasjen hund og hundeførar må da overliste elgens overlegne evner til å sjøl å overliste mennesket.

«Den der engang har lært en Løshund tilbunds at kjende og den der selv eier noget af den natur i sig som en løshund er gjennesyret af, den er Flyjagtens Ven fremfor alle andre Jagter derfor at denne jagt er potensen af all jagt» - eg kjem i hug Thorleif Bache si innleiing i boka «Flyjagten» skrivi for over hundre år sidan.

Tjuge ungdomar, like mange hundar, trekker kvar sin dommar, og får utdelt kvar sin kjentmann. Seksti personar

Leder av hovedkomiteen Svein Brattås ønsker velkommen under middagen tirsdag kveld.

skal ut i elgeskog, somme står opp klokka fire på natta, for å rekke fram til terrenget sitt før halv åtte. Spenninga heng i lokalet. «Åssen er det terrenget tru, er det elg der – og om det er, er'n så lettbeina som andre steller no...?»

En egen terrengkomite er ansvarleg for akkurat det, å plukke ut dei terrenga der det er størst sjanse for å finne dyr. «Vi har forhørt oss like til nå nylig» forsikra dei forsamlinga.

Trekninga går greit, alle ungdommane får terreng, dommar og kjentmann. Desse treergruppene finn kvarandre, sit saman blir kjent og gjer avtaler. Det blir tidleg kveld på Lampeland hotell... Arrangementsleder Svein Brattås minnar alle om alkoholforbudet under ungdomsmesterskapet. Det blir respektert!

Berre ein er oppe, det er han som skriv. Han har i år sitt sekstiande år på elgjakt, han har vakse opp med børsar, elghundar og alle forteljningane frå gamalt av. Han kjenner seg rørt av synet på unge jenter og gutar som går fram og trekker terreng for seg og hunden sin. «det er fortsatt håp», tenkjer han. Håpet ligg i nettopp det Th Bache skreiv: «Den der selv eier noget af den natur i sig som en løshund er gjennesyret af...» Ja, kva med «den natur»? Jau, ein må gå inn og nettopp finne den natur løshunden har i seg, altså lære av hunden sin og forstå samanhengar slik ein hund forstår. Og ein må ut av det livet ein lever i det moderne samfunn, med bråk, stress, hastverk, og derifrå gå inn i naturen, forstå den og rette seg inn etter spelereglane naturen sjøl har

Hovedkomiteen for UM 2023, bak fra venstre Bjørn Veien, Ellen Nørstegård Træen, Trond Simensrud, Gro Kristin L. Svingen og Svein Brattås.

sett opp for oss. Desse ungdomane som gjekk fram og trekte terreng, dommar og kjentmann kjem til å forstå «den natur» som Bache såg på som både facinerande og avgjerande.

«Hysj» sa dei gamle, du skal vera stille i skogen, elles skremer du viltet. Dei gamle ja, dei som høsta or skogen det dei kunne finne og det dei kune nytte. Dei tok or skogen for til dyra, bær, kjøt og fisk til seg sjølve. Dei for stilt i skogen, dei ville ikkje skreme viltet. Deira virke var det bærekraft over lengje før ordet bærekraft var funne opp. «Ein skal ikkje skyte alt ein ser!» sa dei, vel vitande at det dei spara kunne dei få til neste år. Og ein skal ikkje ta ut meir enn det ein treng.

Morgon

Ut i mørkret, hund skal forast. Alt blir gjort klart. Ut i terrenget og hundane blir slepte. Spenning! Foreldre, ledsagere, «coacher» alle, sit med telefonen i handa. Likeeins arrangørstaben, finn dei elg? Mange følgjer «Jegerpodden» sine direkte sendingar utover dagen.

Spent stemning under trekningen av terreng og dommer.

Svært mange har reist langt for å bli med i mesterskapet. Frå Trøndelag og vest Agder, - tanken på så lange reiser utan å få vist fram hunden sin gir arrangørstaben puls!

Etterkvart blinkar det raudt på den eine etter den andre, det er uttak mange stader og det står forsyne meg i uttaket for mange. Koimyra's Gregers derimot viser ikkje signal via peilar, uroa breier seg går dette bra da? Telefon til leverandør som fiksar problemet - Gregers losar! Etterkvart går pulsen ned hos arrangørstaben, folk frå ulike kantar ringer inn

og er imponert over at så mange hundar har funne elg. Til slutt er det berre «Åsdølen Anton» som ikkje finn elg. «Men eg er fornøgd lell» sa Ingeborg hundeførar da ho kom innatt, «han gjorde ein god jobb, han søkte veldig bra!! – Ingeborg har skjont kva dette er!

Slik går dagen – smilefjes på både arrangørar og ledsagerar.

Så kjem dei inn etterkvart. «jo, bikkja gjorde jobben» «kjempefornøgd med bikkja, men mindre fornøgd med elgen, seier eit par smilande ungdommar.

Så dommar møte, alt blir summert, rekkefølger sett opp. Dommarane er svært einige, lite diskusjon får vi høre.

Lista er svært imponerande. Av 20 hundar får 13 fyrste premie. Arrangørstaben smiler, dei unge hundeførarane smiler – det har vore ein god dag i skogen. Mange sa som Ingeborg: «hunden gjorde ein god jobb! Og vi som sat på sidelina legg til; arrangøren gjorde også ein bra jobb!

Det blir lange og spente minutter når man venter på at lostiden skal gå.

En fornøyd deltaker etter kobling av hund.

Ungdomsmesterskap Løshund 2023

Forbundsstyret vedtok i sitt møte 16. juni 2021 at Buskerud Elghundklubb skulle være arrangør av UM løshund 2023 og NM løshund 2024. Etter denne datoen har mange i klubben vært opptatt av å sørge for at disse arrangementene skal bli så vellykket som mulig. Vi opprettet tidlig en hovedkomite, men mange av våre medlemmer har vært involvert i planlegging og gjennomføring.

I første omgang jobbet vi med å sørge for at UM løshund 2023 skulle bli et arrangement som alle involverte kunne være stolte av å ha vært med på, enten som deltager, dommer, kjentmann eller funksjonær. Vi bestemte oss tidlig for å arrangere UM med 20 deltagere, og oppfordret områdeklubbene til å melde på reserve. Vi fikk inn påmelding fra 14 klubber, og fikk dermed anledning til å ta med 6 reserver

Vi var litt spente når vi skulle ta imot deltagere, hunder, dommere, kjentmenn og noen foresatte 17. oktober. Ville planene våre fungere? Hvordan ble været, og hadde vi plukket ut de rette terrengene?

Lampeland Hotell var vår base. Innkvartering og bespising fungerte helt optimalt, slik det alltid gjør når vi

Prøveleder Kjell Arild Haugen går gjennom noen viktige momenter fra prøvens gjennomføring.

Lykkelige deltagere på premiepalen, 3.plass Guro Bonesvoll (STEHK), 2.plass Anna M. Holth(FØEHK) og 1.plass Jonas Heddeland-Roland(VAEHK)

Hundefører, dommer og kjentmann koser seg mens lostia går.

Flott vær gjorde ventetiden i skogen riktig så behagelig.

arrangerer våre samla prøver hos dem. Jegerpodden var på plass og sendte direkte hele dagen 18. oktober. Vi hadde laget til et eget rom der foresatte, stab, og etter hvert, deltagere og dommere kunne følge med på sendingen.

På selve prøvedagen var det strålende vær, et par små kuldegrader og svak vind. Det viste seg ganske fort at de fleste hundene fikk mulighet til å jobbe med elg i løpet av prøvedagen. På et tidspunkt kunne vi telle 14 hunder som sto i los samtidig.

2 dommermøter jobbet samtidig når

dommere begynte å komme tilbake fra skogen. Prøveleder Kjell Arild Haugen og NKK-representant Halvor Loftsgarden ledet hver sin gruppe, og sørget for at vi fikk en ensartet og rettferdig bedømming av hundenes prestasjoner. Når vi til slutt fikk se premielisten viste det seg at hele 13 hunder hadde gått til 1. premie. 2 hunder fikk 2. premie og 1 hund 3. premie. 4 hunder oppnådde ikke premiering denne gangen.

Arrangementskomiteen ønsker å takke sponsorer, grunneiere, dommere, kjentmenn, prøveleder, NKK-representant, Leder NEKF og sekretær NEKF for

at de stilte opp og bidro til at det ble et meget vellykket arrangement. Nå skal vi evaluere, og sørge for at NM løshund 2024 blir minst like vellykket.

Helt til slutt, men aller viktigst, en stor takk til alle flotte ungdommene som deltok. Å se spenningen, gløden, engasjementet og gleden gjør oss sikre på at fremtiden er lys for løshundfolket, og vi som arrangerte fikk minner vi sent vil glemme.

Velkommen til NM løshund 2024

Arrangementskomiteen

Hundeførere og dommere venter spent på at premieutdelingen skal starte

Resultatliste UM 2023

Katalog Nr	Deltagere		Hund		Reg.nr	T/H	Rase	Områdeklubb	Poeng										SUM	PLASS	
	Fornavn	Eiternavn	Navn	Navn					M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10			
17	Jonas	Heddeland-Roland	NJ(L)CH Sigterdammens I-Eira	NJ(L)CH Sigterdammens I-Eira	NO41202/21	T	NEG	Vest Agder	12,0	9,0	15,0	15,0	15,0	9,0	10,0	5,0	5,0	5,0	7,0	92,0	1
21	Annika Martinsen	Holth	NJ(L)CH S(L)CH NUCH SUCH Koimyras Gregers	NJ(L)CH S(L)CH NUCH SUCH Koimyras Gregers	NO30702/20	H	NEG	Follo og Østfold	13,5	9,0	13,5	15,0	15,0	10,0	10,0	3,0	4,0	5,0	5,0	88,0	2
12	Guro	Bonesvoll	Lekåsens Groggen	Lekåsens Groggen	NO37196/18	H	NEG	Sor-Trøndelag	12,0	10,0	15,0	15,0	10,0	9,0	9,0	5,0	5,0	2,0	88,0	3	
5	Petter	Tekale	Enzo	Enzo	NO69508/21	H	NEG	Buskerud	12,0	8,0	15,0	15,0	10,0	9,0	9,0	5,0	5,0	3,0	87,0	4	
8	Tobias Gigstad	Bergene	Brodern's Wrang	Brodern's Wrang	NO38787/20	H	NEG	Hallingdal og Valdres	9,0	10,0	15,0	15,0	10,0	10,0	5,0	4,5	5,0	3,0	86,5	5	
10	Mons Kjerås	Moland	NJ(O)CH N-J Mattis	NJ(O)CH N-J Mattis	NO49200/19	H	NEG	Vestfold	10,5	9,0	15,0	13,5	10,0	8,0	4,5	3,5	4,5	5,0	83,5	6	
19	Emil Strøm	Engnæs	Småtjernas Bjønn	Småtjernas Bjønn	NO42352/20	H	NEG	Hadeland	7,5	7,0	15,0	15,0	10,0	10,0	5,0	4,0	4,0	5,0	82,5	7	
3	Henriette	Skedsmo	NUCH Gaia	NUCH Gaia	NO45416/21	T	Jämthund	Hedmark	15,0	7,0	12,0	12,0	10,0	8,0	5,0	4,0	4,0	4,0	81,0	8	
14	Anders	Kolstaabakken	NJ(L)CH Losnabakken's R-S Urak	NJ(L)CH Losnabakken's R-S Urak	NO63322/21	H	Karelsk Bjørnhund	Hallingdal og Valdres	9,0	8,0	13,5	15,0	10,0	10,0	5,0	5,0	2,0	2,0	79,5	9	
2	Hans	Linnerud	NJ(L)CH Østerudtoppen's J-HE Heli	NJ(L)CH Østerudtoppen's J-HE Heli	NO40955/19	T	NEG	Hadeland	12,0	10,0	15,0	9,0	10,0	2,0	2,5	4,5	5,0	4,0	74,0	10	
4	Knut	Soglo	NUCH Veikulåsens O-H Tenex	NUCH Veikulåsens O-H Tenex	NO40209/20	H	Jämthund	Jotunfjell Fjordane	12,0	9,0	6,0	10,5	10,0	7,0	4,0	4,0	5,0	4,0	71,5	11	
15	Niri Lande-rud	Svingen	NJ(L)CH Näsjäntens Dante (Tyson)	NJ(L)CH Näsjäntens Dante (Tyson)	SE31787/2018	H	Jämthund	Buskerud	9,0	7,0	4,5	13,5	10,0	8,0	4,0	5,0	5,0	5,0	71,0	12	
6	Marius	Flatmo	Jamtåsens Rocky	Jamtåsens Rocky	NO52088/21	H	Jämthund	Gudbrandsdal	4,5	4,0	15,0	13,5	10,0	8,0	4,5	4,0	4,5	2,0	70,0	13	
16	Anna	Stormyreggen	NJ(L)CH Ralldalens Era	NJ(L)CH Ralldalens Era	SE39067/2015	T	Jämthund	Jotunfjell Fjordane	7,5	10,0	9,0	9,0	10,0	3,0	3,5	4,0	4,0	3,0	63,0	14	
13	Andrea	Gulseth	Tinnlosens C-Dixie	Tinnlosens C-Dixie	NO42577/22	T	Jämthund	Telemark	10,5	9,0	3,0	9,0	10,0	2,0	4,0	5,0	4,5	4,0	61,0	15	
20	Mathias	Nordhagen	Sølneggas Fix	Sølneggas Fix	NO46387/19	H	Jämthund	Hedmark	9,0	8,0	3,0	9,0	10,0	2,0	2,5	4,0	4,0	2,0	53,5	16	
11	Marius K.	Kolstad	Torvspetsen's M-T Tarzan	Torvspetsen's M-T Tarzan	NO49531/21	H	Jämthund	Oslo-området	7,5	5,0	7,5	3,0	10,0	0,0	1,0	3,0	3,5	6,0	46,5	17	
7	Erlend R.	Andersen	NJ(L)CH FN DK SE UCH Tinnlosens's SC Atlas	NJ(L)CH FN DK SE UCH Tinnlosens's SC Atlas	NO35934/20	H	Jämthund	Follo og Østfold	12,0	8,0	1,5	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	33,5	18	
9	Emil Andre	Ås	Malgomajdalens Noxy	Malgomajdalens Noxy	SE34753/2019	T	Jämthund	Østerdalen	10,5	8,0	3,0	0,0	10,0	0,0	0,5	0,0	0,0	1,0	33,0	19	
18	Ingeborg	Kristiansen	Åsdølens TE Anton	Åsdølens TE Anton	NO39417/22	H	Jämthund	Aust-Agder	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	17,0	20	

VINNER AV UM 2023

Jonas Heddeland-Roland og Sigderdammen's I-Eira

Ungdomsmesterskapet løshund 2023 ble arrangert av Buskerud Elghundklubb 18. oktober. Representant fra Vest-Agder Elghundklubb var Jonas Heddeland-Roland med Sigderdammen's I-Eira. Ekvipasjen oppnådde imponerende 92 poeng og vant UM. Styret i Vest-Agder Elghundklubb gratulerer og er imponert over innsatsen.

Sigderdammen's I-Eira (NO41202/21) eies av Maarten Roland, Kristine-, Jonas- og Ørjan Heddeland-Roland. Oppdretter er Kjetil Eskeland. Hunden har startet på 1 2-dagers prøve og 3 1-dags prøver. På alle prøvene har hunden oppnådd 1.premie og Jonas har gått 2 av disse prøvene. Snittet på de 3 beste prøvene er nå 93 poeng og I-Eira vant Unghundprøven til Aust- og Vest-Agder elghundklubb i 2022 med 95,5 poeng.

Jonas Heddeland-Roland er 17 år og kommer fra Marnardal. Han utdanner seg til skogsarbeider ved Nome videregående skole i Telemark og er aktiv med jakt og hund. Han har også en beagle sammen med en kamerat. Jonas syns opplegget med UM var veldig gøy og har gitt tilbakemelding om at han ble tatt veldig godt imot av både dommer og kjentmann. Han sier at det har gitt mersmak med jaktprøver, så vi håper å se navnet hans ofte på resultatlistene i årene fremover.

Vest-Agder Elghundklubb

Purina Event Center, som har huset mange av nasjonale til Norwegian Elkhound Association of America.

REISEBREV FRA

St.Louis dømming av NEAA National Spesial i USA 2023

12. og 13. mai i år var jeg så heldig å få dømme den nasjonale spesialen for Norwegian Elkhound Association of America. Det er raseklubben for Norsk Elghund Grå i USA. Særlig i midt-vesten finnes det en ganske stor populasjon av NEG, og i flere av statene finnes det egne Elghundklubber, som er underlagt NEAA.

Tekst og foto: Kamilla Engen, autorisert ekstriørdommer på elghundrasene siden 2019

Akkurat som elghundklubbene i Norge er underlagt Norske Elghundklubbers Forbund (NEKF). Det er dessverre ikke lov å bruke elghunder på elgjakt/løshundjakt i USA, men som vi vet, er NEG ypperlige familiehunder, og de brukes også i ulike hundesport-konkurranser, f.eks. utstillinger, agility etc.

Nasjonalen ble arrangert i Purina Event Center, St.Louis, Missouri, som er et stort hall-anlegg, hvor det arrangeres ulike hundearrangementer. Systemet for show/utstilling i USA ikke det samme som i Norge/FCI. Amerikanerne er meget nøye med at deres

utstillingsregler blir fulgt. Det er vel en realitet at USA har tradisjon for å saksøke i større utstrekning enn i Norge – derav påskriften på pappkrus i USA; Warning – Hot. Og alle har vel hørt om damen, som fikk erstatning fra leverandør av microbølgeovnen for manglede advarsel på produktet, da hun forsøkte å tørke katten i den, med sørgelig resultat.

I god tid før utstillingen, fikk jeg tilsendt masse dokumenter, som måtte signeres på at jeg hadde forstått og akseptert betingelsene. Blant annet at jeg var kjent med og aksepterte å dømme etter Rasestandarden i USA. Den er ikke helt lik den norske, og det er noe avvik bl.a. om størrelse, som oppgis i inches/tommer. NEG på denne

nasjonalen, var gjennomgående noe større enn i Norge.

Den store og mektige Amerikanske Kennelklubben, AKK, må på forhånd, godkjenne hver enkelt utenlandske dommer, som skal dømme i USA. I tillegg sender de en observatør, som sitter ringside under utstillingen og følger med den utenlandske dommeren, om denne følger de amerikanske reglene. Jeg har heldigvis ikke hørt noe fra AKK ennå, men har hørt om dommere, som har fått tilbakemelding fra AKK. Som en kuriositet, kan jeg nevne at også dommerens bekledding var nøye beskrevet. Damer måtte bl.a. være ikledd BH, og strømpebukse om hun bar skjørt. Det var en artig opplysning, som jeg har jeg tatt vare på.

Jeg aldri fått beskjed om; «Husk BH og strømpebukse hvis finvær», når jeg dømmer elghundutstillinger her hjemme.

Det skrives ikke individuelle kritikker på hver hund opp mot rasestandarden, som vi gjør i Norge. Dommeren har ikke lov til å snakke med utstiller/handler, verken før eller under bedømmelsen. Dommeren må være veldig nøye med å gå igjennom/kjenne på hundens konstruksjon, på samme måte på alle hundene. Når bevegelsene bedømmes, må alle løpe i samme mønster.

Jeg reiste til USA to dager før utstillingen startet, for å rekke å akklimatisere meg for ca. 8 timer tidsforskjell. Før utstillingen hadde jeg ikke lov til å snakke med, eller møte utstillere. Vanligvis har NEAA en representant til stede, som passer på dette. Både på hotellet i dagene før utstillingene, og inne i hallen hvor utstillingen blir arrangert. Jeg fikk også tilbud om tolk, hvis jeg ikke snakket tilstrekkelig godt engelsk. Jeg var imidlertid så heldig å ha reiseselskap av min sønn på 26 år, som har vært i USA mange ganger og snakker mye bedre amerikansk enn meg. Dette informerte jeg NEAA om på forhånd, og jeg slapp å bli plassert i et tomt rom i mange timer før utstillingen, som jeg har hørt andre eksteriørdommere har opplevd i USA.

Klasseinndelingen og premieringen er ikke den samme, som i Norge. Det er

Min ringsekretær og representanten som inspiserte om jeg fulgte de amerikanske utstillingsreglene. Meget høflige, dyktige og hyggelige begge to.

egne klasser for «Bred-by-Exhibitor» som betyr Avlet av utstiller. Det tyder vel på at hunde-avl i USA er noe mer kommersielt for oppdrettere, enn til sammenlikning, kanskje særlig, for elghundmiljøet i Norge. I Norge er det aldersbestemte klasser, samt klasser for brukspremierte og championer. I USA finnes det også en klasse for «American-bred» altså Avlet i USA, og «Brood Bitch» som betyr Avls Tispe. Ellers var det klasser for valper; 6-9 måneder og 9-12 måneder. Aldersbestemte klasser:

11-18 måneder, Åpenklasse samt veteraner: 7-10 år og over 10 år.

Dag 1 dømte jeg hunder i ulike klasser, som ikke var championer. Den beste i hvert kjønn, fikk lov å stille dag 2, som var for championer. Vinnerne fra dag 1, ble altså «Winners Bitch» og «Winners Dog», hvor tispene ble best, «Best of Winners».

Her måtte man holde tungen rett i munnen, for å unngå feil.

Gråhundene jeg dømte i USA var jevnt over mer utstillings-trent enn jeg opplever på elghundutstillinger i Norge

Alle hundene måtte gjennomgås på nøyaktig samme måte, og jeg kunne ikke snakke til utstilleren/handleren.

Best tise fra dag 1, ble Best of Winners, som er en spesial premie, som gir mange poeng for å oppnå Champion-tittel. Fikk på dag 2 konkurrere med championene.

Best of Opposite Sex. En sterk hannhund, hvor blåst pels gir inntrykk av noe tung front, men hele hunden var godt konstruert med utmerkede bevegelser.

I USA må en hund samle poeng fra flere dommere, for å oppnå champion-status. Når det gjelder premiering, har USA, likt som Norge, kåring av Best i Rasen (BIR) / Best of Breed (BOB), og Best i Motsatt Kjønn (BIM) / Best of Opposite Sex (BOS). I tillegg har de «Best of Breed Owner Handled» som betyr at; handler også eier hunden.

Jeg merket at det var mange profesjonelle handlede på nasjonalen, som er de som fører hunden i ringen. Jeg som selv bruker elghund til jakt og er opptatt av at elghunder er brukshunder, legger mye vekt på bevegelser i ringen. Det var en meget dyktig profesjonell handler, som førte min vinner-hund i ringen. Hun var iført

trangt skjørt og sprang mange runder under utvelgelsen. Hun kom bort til meg etterpå, lykkelig og takket hjerteligst, men sa at hun aldri hadde jobbet så hardt på en utstilling før.

Jeg la merke til hvor mye det betydde for de som ble tildelt utmerkelse/Awards. Det ble mye snakket om og vektlagt at dommeren var fra rasens hjemland, Norge, og at jeg drev aktivt med elgjakt og var hundefører. Etter utstillingen var det mange som kom og hilste på meg. Der stod jeg, stivt kledd i dress og tekkelig bluse. Med

langt lyst hår, som var stramt oppsatt og pent sminket. Jeg var vel så langt fra hvordan jeg ser ut i mine jaktklær, når jeg driver i elgskogen, som det er mulig å komme. De oftest stilte spørsmålene, var: Jakter du virkelig elg? Har du virkelig skutt en vill elg? Jeg skjønnte skepsisen, når jeg bedyret at jeg har jaktet elg i snart

30 år. Heldigvis hadde jeg med en papir-utskrift av min kjennskap og bakgrunn med gråhund og elgjakt, med flere bilder, som jeg sendte da jeg ble utvalgt og invitert av NEAA. Noen av bildene gjengis her.

På dag 2, da championene ble bedømt, hadde jeg 36 påmeldte hunder, som i praksis stilte i samme klasse. Jeg valgte å dele dem i kjønn og noe på alder (flere veteraner var også med), for å få et håndterbart antall i ringen samtidig. Under utvelgelsen, takket jeg av noen, mens andre beholdt jeg videre i konkurransen. Her var min ringsekretær uvurderlig, som holdt styr på hvem de ulike gruppene var og hvem jeg hadde tatt med videre. Til slutt hadde jeg kåret Best i Rasen (BIR) og Best i Motsatt kjønn (BIM), men måtte også tildele flere Spesial Awards, som er spesialpremier. Jeg valgte da ei tise og en hannhund, som var i veteranalder, samt den tisa fra dag 1 og ei tise, som ble handlet/vist i ringen av eieren. Jeg la mye vekt på at premieringen skulle bli riktig etter de amerikanske reglene, og konfererte og hadde øyenkontakt med ringsekretæren, som var helt super. Uten henne hadde dette blitt rot.

Best of Breed. Ei kvadratisk godt bygget tise med meget gode bevegelser.

Over: 7 år sammen med gårdens gråhunder. Min far hadde et lite oppdrett av NEG tidlig på 70-tallet.

Til venstre: Felt piggokse i 1996 med gammelhunden til pappa på Byneset i Trøndelag.

Elgjakt i Tydal, Trøndelag i 2020. Skytteren til venstre og hundeføreren til høyre.

Det stod i betingelsene for invitasjonen, at det ble forventet at jeg skulle holde en tale under avslutningsmiddagen. De ønsket å høre min oppfatning av den generelle tilstanden på rasen, både hva som var gjennomgående bra og hva de måtte passe på i det videre avls-arbeidet. Her vil jeg nevnte at på denne nasjonalen, særlig på dag 2 blant championene, var det gjennomgående høy kvalitet. Jeg har nevnt at de er kneppet større enn i Norge. De holdt en høy standard med hensyn til

proporsjoner, altså korte og kvadratiske, og høyde på beina. Meget bra bevegelser, vinkler på korte kropp og utmerket pels. Når det gjelder fargene, ba jeg dem om å passe på å holde masken og ørene mørke. Noen hunder hadde utflytende maske oppover skallen. Noen hadde også aning store ører. Temperamentet var helt utmerket, samme trivelige stødige gråhunden, som i Norge. Jeg takket dem for å bevare den norske nasjonalrasen så godt. Jeg sa også at jeg var overbevist

om at deres populasjon av rasen, hadde intakte egenskaper til en jakthund.

Deretter beskrev jeg hvordan vi jakter med NEG i Norge. Dens fabelaktige evne og mot, både til å stille elg og samarbeide med sin fører. Våre to jaktformer med elghund, altså løshundjakt og bandhundjakt. Gråhundens adferd når den søker, lokalisere og stiller innpå eller stiller elg. Forsamlingen ble meget imponert da jeg fortalte at i Norge, stilles bare noen 10%er av NEG på utstilling, mens tilnærmet 100% brukes på jakt. Jeg beskrev også hvordan vi foredlet kjøttet, og skrøt av at det var av høy kvalitet og veldig smakfullt. Jeg tror alle hadde en drøm om å få komme til Norge å jakte elg med gråhund.

Jeg var så heldig å kunne overrekke en gravert vase til Best of Breed, fra NEKF. Selv hadde jeg bestilt et håndmalt trefat, fra Hemlågå, med motiv av løshund som stiller elg. Disse gavene ble det satt stor pris på.

Tanken min var å ta med elg-spekepølser, som lages av en kompis av meg på Grinder. De er de absolutt beste jeg har smakt. De skulle være gaver til alle de andre pris-vinnerne. Jeg sjekket med aktuelle reiseregler for USA, og de ble pakket og lag i håndbagasjen, slik at jeg kunne vise dem frem i toll. Før vi skulle gjennom toll og inn i USA,

«Liten» elgokse, trolig 1 ½ åring i Willsall, Montana, langs Highway 89N, med Crazy Mountains i bakgrunnen.

hang det store plakater om forbud mot å innføre mat av alle slag, også foredelt og vakuumpakket. Sønnen min ble synlig nervøs og understreket hvor strenge «custum» inn til USA var. Pølsene kom aldri fram til premieutdelingen, men jeg fortalte historien til god latter.

Jeg er veldig takknemlig og bæret av og blitt invitert til å dømme gråhunder på nasjonalen i USA. Arrangøren er proffe og svært hyggelige. Utstillingen var en opplevelse for en nordmann, fra landsbygda, med pasjon for jakt med elghund. NEAA jobber med å en presentasjon på deres nettsider med bilder av gråhund i jaktsituasjoner med elg, og vil kalle den «The Versatile Elkhound», som betyr «Den allsidige elghunden». De har samlet vakre norske landskaps bilder, men trenger altså bilder av elghunder i elgarbeid.

Jeg oppfordrer til å sende slike bilder og videoer til:
norwegianelkhounds@gmail.com

Bildene kan bli publisert på nettsiden, så ved å sende dem, samtykkes det samtidig til at de kan brukes og publiseres.

For meg var det greit å kunne snakke språket tålig godt, da det ble lett å kommunisere med alle jeg møtte. Det kan være en grunn for at jeg senere ble

Kamilla Engen, kennel Snikjegern

invitert av Pure Dog Talk til å delta i en podcast, og snakke om Norsk Elghund Grå, som har blitt publisert på YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=VIYnkK-Rj9Y>

Eller ved å søke på YouTube: Pure Dog Talk Kamilla Engen Norwegian Elkhounds Pure Dog Talk har publisert over 600 episoder, hvor de snakker om ulike

hunderraser. De er landsdekkende i USA og har lyttere/seere over hele verden.

Etter nasjonalen benyttet jeg og min sønn, anledningen til å besøke slekt i Montana, som driver ranch. Dem har jeg besøkt før, og til og med sett elg flere ganger. Det gjorde jeg også denne gangen.

Styling-rommet hvor det ble jobbet iherdig før de entret utstillingsringen.

REISEBREV FRA Minnesota

Den 5. februar inneværende år mottok jeg en forespørsel om jeg kunne tenke meg å komme til Minnesota for å dømme en elghund spesial i oktober 2023.

Med forrige USA-tur friskt i minne, da jeg dømte i Illinois, nært Chicago, hadde jeg ikke vanskelig for å svare positivt på forespørselen.

Tekst og Foto: Eksteriørdommer
John Smedbakken

Den gang var jeg veldig spent på det aller meste, da jeg ikke hadde vært i USA tidligere, og selvfølgelig ikke hadde dømt noen show i USA. Det skal ikke legges skjul på at jeg gruet meg flere dager før avreise den gangen. Men på turen hjem husker jeg godt at jeg sa; blir jeg spurt om å komme til USA for å dømme en gang til så sier jeg ja med en gang. Som sagt så gjort.

Gode naboer og gode venner stilte opp som «barnevakter» til våre hunder den uka vi hadde satt av til turen. Vår valp Briskebyens Jens, forlangte spesialoppvarming, og flyttet hjem til gode

venner for ei uke. De andre hundene våre er voksne, og fikk bo hjemme i sine respektive hus og hundegårder. Vår meget gode nærmeste nabo tok seg meget godt av dem den tida vi var bortreist.

I god tid før avreise måtte den amerikanske kennelklubben søkes om tillatelse til å dømme, og vi måtte søke om ESTA for å kunne komme inn i USA. Alt dette gikk veldig bra, så den 18. oktober gikk turen til Gardermoen. Første flyturen gikk til Amsterdam, med et par timers ventetid før neste fly gikk til St. Paul flyplassen i Minneapolis. Drøyt ni timer etter avgang fra Amsterdam, landet vi i Minneapolis. Ifølge klokka tok ikke turen mer enn

ett par timer, da de der ligger 7 timer etter vår tidsregning. Det hører med at det hele uka ble tidlig kveld med påfølgende tidlige morgener.

Da vi entret ankomsthallen, etter å ha blitt finurlig avhørt av en streng politivakt, dukket Kim og Dale opp. Det var Kim som hadde invitert til utstillingen, og så på det som sitt ansvar å varte oss opp hele den kommende uka. Noe de gjorde på en fortreffelig måte. Der borte vet de ikke hva godt de skal gjøre for en. Helt spesielt blir det da man kommer fra elghundens hjemland. De som har rasen der borte, lever og ånder for elghunden.

Det var en ting som bekymret de aktive elghundeierne, og det var den stadig synkende deltagelsen på utstillingene. Det som var spesielt ved denne utstillingen, var at de arrangerte to show lørdag og to show på søndag. Jeg skulle få dømme det aller første showet, og fikk dermed anledning til å sitte og se på alle de tre påfølgende showene. Noe som var veldig interessant.

I USA skriver man ikke kritikker på hver enkelt hund, men hundene rangeres i hver klasse. Man har klasse for valper / unghunder, for veteraner og for winners. I den siste klassen stilles championer, og voksne hunder som på en måte samler poeng for å bli champion. En helt annen måte å dømme på enn det vi er vant til. Jeg fikk med meg en utrolig dyktig ringsekretær, som for

Bedømmelse av en av klassene i Minnesota.

Vandreprisen Vikingskipet, gitt av blant andre Karen Elvin. Den virkelige nestoren da det gjelder elghunder i Minnesota. Hun er nå 89 år, og vi fikk æren av å ha flere samtaler med henne.

Til høyre: Min BOB (BIR) fra showet i Minnesota.

øvrig er dommer selv. Som jeg sa til ham etter utstillingen; you made my day, sir. Det viktigste når man dømmer der borte, er at alle handlere og hunder blir behandlet på samme måte under bedømmelsen.

Jeg opplevde kvaliteten på stilte hunder som meget varierende. Om jeg hadde dømt de samme hundene i Norge, ville nok det meste av skalaen blitt brukt. Men, det fantes noen meget bra eksemplarer også. Den største forskjellen fra en utstilling her hjemme er hvordan hundene blir presentert og fremvist. Selv om vi de seneste årene har sett en stor forbedring av hvordan hundene blir vist frem også her i Norge, ligger handlerne i USA i hvert fall en divisjon over.

Da jeg dømte veteran tisper, fikk jeg inn ei passe stor tisper som var av en utmerket type hva gjaldt proporsjoner og bevegelser. Hun hadde også et vakker tispeshode, og små velstilte ører. Hun var dessverre litt i tyngste laget

denne dagen, men den desidert beste veteranen jeg hadde i ringen. Det som var litt moro for meg, var at dette var min BOB (BIR) sist jeg dømte i USA, for syv år siden. Dette fikk jeg selvsagt ikke visst før dagens show var ferdig.

Som BOB (BIR) denne gangen satte jeg opp en meget velgående hannhund med korrekte proporsjoner, og korrekt størrelse. Etter at showet var ferdig fikk jeg vite at mine to beste tisper var avkom etter samme hannhunden, og utrolig typelike med hannhunden. Min BOB (BIR) var også synonym med Kjell Øybakken's BOB (BIR) i Minnesota for to år siden. Det viser at Kjell og jeg i hvert fall har noe av det samme syn når det gjelder grå elghund. Noe som gjør meg ganske så stolt og ydmyk.

I min tale under banketten etter andre dag, så kunne jeg fortelle forsamlingen at vi, Berit og jeg, var veldig takknemlige for å ha blitt invitert over dammen, og for å få æren av å dømme deres

spesialutstilling. Jeg sa også at jeg mente at kvaliteten på NEG der borte, stort sett var sammenlignbar med kvaliteten hjemme i Norge, og at de fineste hundene der borte gjerne kunne ha vunnet en utstilling i hjemlandet. De var utrolig takknemlige for at vi ville ta turen over, og håpet å få se oss der borte ved en senere anledning.

Interessant var det også at flere kom bort til meg etter banketten, og var interessert i å vite hva som gjorde at akkurat deres hunder ble plassert høyt, eller ikke ble plassert i det hele tatt. Og alle synes å ta mine argumenter med stor fatning og forståelse.

Flere av de vi fikk god kontakt med der borte, viste stor entusiasme, og var veldig interesserte i å komme til Norge for å overvære en utstilling med 150 – 200 elghunder. Jeg jobber nå med å oversende litt informasjon om forbundets planlagte jubileumsutstilling i 2024.

LISA ORTHE

Meg, Liam og Kaos på tur.

prøvene til championatet også, der alle gikk til 1.premie. Målet vårt var nådd og hun var da blitt Norsk jaktchampion løshund. Haylie har blitt en god løshund som søker til hun finner, og står gjerne natta over og vel så det før hun gir seg. Så jaktlysten har det aldri vært noe å si på. Vi deltok på UM i 2019, det var et krevende forhold med mye snø, men vi gikk inn til 1.premie med 80 poeng. Totalt en 4.plass.

I senere år har hun hatt 2 valpekull der jeg har beholdt en valp fra hvert kull. Disse har jeg også selv ført frem til jaktchampion. Det er veldig gøy å se at hunder fra eget oppdrett lever opp til forventningene, og funker bra som løshund de også. Det har jeg vært heldig med på begge av disse avkommene. En drøm vil være og selv drive et lite oppdrett en dag. Nå i dag har vi 2 gråhunder boende her, 2 tisper - Haylie og valpen Bonnie. Har også en hannhund etter Haylie, som heter Kaos som jeg har sammen med min bror, som han har boende hos seg.

Over: Fornøyde jenter etter kalv skutt i stålos

Under: Kaos i stålos på okse.

PÅ POST

Takk for utfordringen Rita! Mitt navn er Lisa Orthe, 28 år og bor i Kvinesdal. Her bor jeg med nydelig utsikt over bygda, sammen med samboer og en sønn på 2 år. Jobber som kokk, og er utdannet løshund dommer.

Tekst og foto: Lisa Orthe

Jeg er oppvokst med Norsk Elghund Grå, da min far var over snittet interessert i rasen og elgjakt. Min interesse for hund har jeg hatt siden jeg var liten, og jeg har alltid likt å hjelpe til med trening og hundehold. Våren 2015 skulle pappa ha valpekull på godhunden Siwa.

Da var jeg så heldig og fikk beholde min egen tisperalp, som fikk navnet Haylie. Det var da interessen for elgjakt startet for alvor.

Jeg hadde et stort mål med Haylie, mitt ønske var å få henne til å bli NJ(L)CH. Treningen startet tidlig, hun var bare 6-7 måneder gammel da hun hadde

sin første los. Hun hadde flere loser og utviklingen gikk fint, men jeg var ung og uerfaren på mange av disse områdene. Det ble derfor en god del telefoner til min far som gav meg mange tips og råd. Det vi måtte jobbe mest med var søket. Vi hadde mange timer og dager ute i heia der jeg bare satt i ro og lot hunden utforske. Men etter noen elgfall og et år til på nakken følte jeg at søket var mer på plass. Så denne høsten var jeg klar får å melde henne på jaktprøve. Jeg er nok litt den typen som vil ha alt ganske 100% før jeg melder hunden opp til første prøve. Første prøven gikk over all forventning! Og det gjorde resten av

«Kaos var tidlig klar for jaktprøve, første prøve var han 9 måneder gammel.»

Haylie på jakt i Steinkjer, og fornøyd med fall.

Kaos var tidlig klar for jaktprøve, første prøve var han 9 måneder gammel. Jeg var veldig spent på hvordan dette skulle gå, da han kun hadde hatt los noen få talls ganger. Vi slapp hunden i jaktterrenget, og det tok ikke lang tid før det var los, gleden var stor! Det var kjølig å kaldt denne dagen, og vi fant oss en ganske lun plass i le for vinden. Det var så tid for å snike seg inn på losen og klart for første støkking. Vi spottet ku med kalv i losen. De lot seg ikke

skremme så lett, og jeg fikk til og med en innkalling. Til slutt fikk vi fart på elgene, og de for i vei med hunden etter. Resten av dagen gikk bra, og vi fikk 3 gjentak og 3 støkninger. På siste støkking trengte vi noe mer påhengelighet, så vi støkte ganske kraftig siste gang. Det ble gjentak etter noe kilometer, og prøven ble avsluttet ikke lenge etter. Losen ble nå stående et godt stykke unna terrenget vårt. Det er lite med vei og dekning i terrenget, så jeg valgte å

dra tilbake til hytta vår som ligger i terrenget for å varme meg litt. Jeg dro etter hvert hjem får å få i meg noe mat, før jeg dro opp igjen. Jeg valgte etter hvert å gå innover mot los området, det var langt å gå og ingen dekning. Jeg fikk ikke inn hunden på GPS'en og begynte bli usikker på om de hadde flyttet seg. Jeg kom meg over på en grusvei, og fikk ringt etter skyss. Da vi kom nedover og fikk signal på trackeren, så jeg at hunden hadde gitt seg, og var på vei

tilbake. Dekningen var dårlig, og jeg hadde ikke hatt han inne på en stund. Jeg lette etter nærmeste vei inn der jeg hadde siste posisjon av hunden. Siste posisjon av hunden var i vannkanten/med et vann. Så jeg var derfor redd for at hunden hadde gått utpå den usikre isen. Jeg ble kjørt inn til noen som bodde i nærheten av veien jeg hadde sett på kartet som førte opp til Kaos. Jeg hadde tenkt å gå inn, men jeg fikk beskjed om at det var langt, så jeg var heldig og fikk hjelp av en som var kjent i området. Vi kjørte opp en krevende skogsvei, på toppen var det dekning og jeg fikk igjen sjekket tracker, og så at hunden var i vannet. Jeg fikk en telefon fra en som hadde tatt lydklipp av Kaos, og hørt at han var i vannet. Vi kjørte på videre til veis ende, derfra måtte vi gå i nesten 2 kilometer får å komme frem til hunden. Jeg fryktet det verste, og forberedte meg på det synet som kanskje kunne møte meg. Vi fortet oss det vi kunne, og han andre sprang litt i forveien. Når vi kom frem så vi hunden hengende oppe med framlabbene på et isflak litt utpå vannet. Vi fant fort ut at vi måtte bade. Han valgte å gå ut i det iskolde vannet, og fikk hentet inn hunden. Kaos holdt seg rolig, så det gikk veldig fint. Bakparten var nedkjølt og stivnet til så vi måtte få han i bevegelse får å få i gang kroppen. Alt endte heldigvis bra, og prøven endte med 1.premie og 88,5 poeng. Kaos er i dag en stabil hund som har store søk, og står ofte i los til neste dag. Vannskrekken har han også glemt

er favoritten. Det å slippe hunden løs, vente på uttak, for deretter å liste seg stille inn på en ståløs er ubeskrivelig. Hadde dette vært en jobb, hadde jeg lett takka ja. Nå skal resten av årets elgjakt nytes, der jeg håper på flere elgfall og godt hundearbeid.

Følg meg gjerne på instagram for å følge oss videre: [lisaogelghundene](#)

Jeg utfordrer Kristine Valebjørg til å skrive i neste nummer.

To gode venner, Bonnie og Liam

Elgjakta er årets høydepunkt for meg og hundene. Det jaktes mye, og hundene blir godt brukt gjennom sesongen. Så riktig trening, for og pleie er alfa omega gjennom hele året, slik at hundene fint skal klare seg på jakt flere dager i strekk. Vi jakter en del rundt om her hjemme, og så pleier vi ha en tur til Trøndelag. Men der har vi hatt mye mer lettbeint elg, så det krever en del flaks, og det å være på rett plass til rett tid for å lykkes. Men jeg må nok si at elgjakta her hjemme og rundt om

Det er ikke likegyldig hvilken rase man velger. Alle rasene har som oss jegere, sine særtrekk og måter å jakte på. Hvilken rase skal du velge?

Norsk Elghund Grå

Vår nasjonalhund, er en utmerket jakthund og en flott familiehund. Tidligere myter om at en god jakthund skulle være sint er heldigvis avleggs. Den er i dag et snilt og menneskekjært familiemedlem, og kan brukes til flere andre aktiviteter utenom jakt på elg, hjort, rein og bjørn.

Norsk Elghund Grå (NEG) ble første gang vist på en utstilling i Kristiania (Oslo) i 1877. Den mest kjente gråhunden er Bamse, eller Gamle Bamse Gram som den ble kalt. Den var født i 1865, og er den eldste gråhunden vi kjenner til i rasens stamtre. Senere har rasen fått et godt fotfeste i USA, og er også eksportert til en rekke andre land. Standardhunden, altså hunden vi eksteriørmessig tilstreber å få like hunder som, er Skrub av Glitre.

Som jakthund har den et stort jaktinstinkt, den er modig og stødig, og det er avlet på jakttegnaker i mangfoldige år. Det er en hund å stole på. Du finner sjelden en dårlig jakthund av rasen. Søket er godt, den har en god evne til

å stille elgen, er kortbygd og rask slik at den kan komme seg unna en gretten elg både fort og greit, er utholdende, og kan stå lenge i los med et dyr.

Som bandhund legges det stor vekt på at den sporer godt, men også at den bruker elghundens hemmelige våpen, overværsarbeidet, noe den gjør på en utmerket måte.

Gråhunden sporer også godt på gamle spor, og er en uunnværlig hjelp til å finne skadet vilt.

Noen er ute etter en hund med mindre søk fordi de har små elgvald, og noen vil ha en med større søk fordi den skal søke over store områder. Det lønner seg å undersøke før man bestemmer seg for

valp, fordi mye ligger i de forskjellige linjene. Den som går med bandhund vil ha en hund som ikke er for stri i bandet, og som samarbeider godt. Men – ingen ting gjør seg selv. Trening må til, og som regel får man den hunden man fortjener.

Det har etter hvert blitt en god del som bruker den samme grå elghunden både som bandhund og løshund, og flere trippelchampioner er ført fram gjennom årene. Dette viser at rasen er dresserbar og samarbeidsvillig og ikke minst anvendelig. Det er like viktig å ha en lydig løshund som en lydig bandhund.

De siste års resultater fra NM sier mye om hvorfor du skal velge en gråhund. Det er avholdt 16 NM i bandhund, i 12 av disse årene er vinneren en Norsk elghund grå. Det er avholdt NM løshund 15 ganger, også her har Norsk elghund grå stått øverst på pallen 12 ganger.

Foto av Skrub av Glitre 1923-1935.

Norsk Elghund Sort

Har du lyst til å overliste viltet? Snike deg inn på elgen eller hjorten som rolig går og beiter? Trå forsiktig mens du observerer signalene til hunden i lina framfor deg, som stille, ja nesten lydløst viser vei?

Se på hunden som tydelig markerer på overvær at nå, nå er vi nærme! Tålmodig lister du deg bak hunden som stopper, setter seg, du skjønner at den har spikra hvor elgen står! Nå er det bare å holde pusten og fokusere med blikket. Øyeblikket når dere sammen sitter og observerer dyret er verdt hver eneste time dere har hatt i skauen med trening.

Hvordan jakter NES?

NES brukes i all hovedsak som bandhund under jakt på elg og hjort. Vi beskriver her hvordan NES fungerer som bandhund. Hunden føres i sele med line.

Ved søk etter elg skal NES vise stor jaktlyst og tydelig vise at den arbeider for å finne elg. Den skal ha stillferdig framferd, benytte vind og terreng effektivt og jobbe målbevisst og selvstendig. Hunden bør trekke opp på forhøyninger i terrenget for å utnytte sine sanser best mulig. Den skal gå lett, men bestemt i bandet og samarbeide med fører.

Ved markering av fersk adferd etter elg, skal NES evne å finne denne ved å utnytte terreng og vind fornuftig. Den bør der det er naturlig å forlate spor og gå på overvær for å få kontroll på en effektiv måte. Under svært vanskelige forhold/lite vind skal den kunne finne elg ved sporing eller bruk av andre sanser.

På en meget stillferdig og sikker måte skal NES lede fram, og tydelig markere hvor elgen står. Den skal være taus og rolig, oppførsel skal ikke føre til at elgen støkkes. Hvis trekken forsvinner, skal hunden stanse og vente til den er tilbake før den på nytt avanserer. Det skal være lett å se på hundens adferd når man nærmer seg elgen, den skal stoppe og tydelig vise hvor elgen står. Når NES er framfor dyr skal den forholde seg taus og rolig, også når dyr går ut.

NES egner seg godt som ettersøkshund med sin stillferdige oppførsel i bandet.

Hunden skal villig ta et ferskspor og på en overbevisende måte følge dette. Det skal være et stillferdig samspill mellom hund og fører. Tempoet skal være akseptabelt for en medfølgende skytter.

På jaktprøve for bandhund blir hunden vurdert i momentene søk, evne til å finne vilt, innpåstilling, oppførsel framfor og sporing som er omtalt ovenfor. Effektiv prøvetid er 6 timer. I utgangspunktet er halsing diskvalifiserende under jaktprøve for bandhund. For premiering må hunden ha oppnådd minst 7 poeng i sporing og være bedømt i alle moment.

Velger du NES som jakthund og er villig til å bruke noen timer i skogen med tålmodig trening, får du en uvurderlig viltfinner og jaktkamerat. En NES skal arbeide selvstendig, men også i godt samarbeid med sin fører. En NES kan være «lett å lede», så noe av det viktigste er å kunne lese hunden og stole på denne. NES er også en meget rolig familiehund som liker å være med flokken sin.

For Avslutvalget for Norsk Elghund Sort, Kari Skjauff

Jämthund

Jämthund er en gammel nordisk spisshundrase. Rasen er Svensk, men det finnes mange av rasen i Sverige, Norge og Finland til sammen. Rasens utspring kommer fra grenseområdene i Jämtland i Sverige.

Rasen er meget gammel, men ble anerkjent som egen rase i 1946. Rasen er frisk og sunn og det er en meget god standard på seriøse oppdrettere i de tre landene.

Jämthund er frem for alt en jakthund og bruksområdene er primært sett som løshund på elg. Samtidig kan den også brukes på for eksempel hjort, bjørn, jerv, gaupe og villsvin. Rasen er en typisk løshund som jobber på overvær og sporvitring. Den er stor, sterk og rask av type. I terreng og områder som er hardføre med mye snø blir jämthunden

gjærne valgt grunnet god fremkommelighet. Rasen har i snitt god kontakt under søk og jaktsituasjoner. Rasen har et meget godt hørbart mål som er kjent for å bære godt.

Jämthund har de samme egenskapene som de andre nordiske spisshundrasene når det gjelder å spore i både line og bånd. Den kan fungere optimalt som ettersøkshund på skadet eller påkjørt hjortevilt. Det finnes mange godkjente ettersøkshunder av rasen i Norge, Sverige og Finland. Det er sett at rasen kan

brukes som bandhund, men er frem for alt avlet for å brukes som løshund. Størrelsen på hunden tilsier at den kan bli for stor, sterk og tung i båndet som bandhund.

Jämthunden er en fantastisk familiehund å ha i de deler av året som det ikke er jakt, jaktprøver og utstillinger. Den er snill å ha i hus og hundegård og veldig sosial. Rasen er storvokst og trenger fysisk og mental utfoldelse gjennom hverdagene. Rasen er meget velegnet å ha med seg på gå, løpe, ski og sykkelturner.

AU Jämthund
Kristen A Madshus

Foto av Brullan og okse

Svensk Hvit Elghund

Svensk Hvit Elghund (SHE) er for mange «en passelig stor elghund», når den er større enn Norsk Elghund Grå (NEG) og mindre en Jämthund i størrelse. Med idealhøyde på manken med 53cm for tisper, og 56cm for hanner, er de store nok til å klare seg i løssnø, samtidig er de små nok til lett å få plass i bilen når man skal på tur.

Den hvite fargen gjør at den er lett å se, en fordel i tett skog når den jobber med elg som løshund, eller at den er oppe i dalsidene på søk kontra grå hunder som i større grad går i ett med bakgrunnen når man jakter.

Svensk Hvit Elghund er kjent for å være noe trangere i søk enn Jämt og NEG. Det er for mange ønskelig, hvis man jakter på mindre vald, hvor det ikke er ønskelig at hunden drar for langt av gårde. Påhengelighet er også ofte noe mindre. Her må det sies at i alle raser er det individuelle forskjeller. Rasen ble avlet frem fra Jämthund som var lys i fargen. Etter målrettet avl klarte man å få frem helt hvite hunder for over 60 år siden. Stamfaren var kjent for å være god til å få elger til å stå i uttaket der hvor den ble funnet.

Mange hevder at det også er en egenskap som rasen fortsatt innehar.

Videre er Svensk Hvit Elghund kjent for sin samarbeidsvilje og kontaktsøken. Den er kanskje lettere å prege i den retning man vil ha dem i forhold til enkelte andre raser. De brukes både som band- og løshund, og de brukes på alle typer vilt som lar seg stille for en løshund. Hunder som brukes til rovdyrjakt må ha en solid mentalitet, og det er ikke uvanlig med hvithund til dette formålet i Sverige og Finland hvor det er jaktbare bestander av dette. Samarbeid med hunden er avgjørende når det utføres ettersøk av påskutt vilt. Trening må man alltid regne med for å få godkjent en ettersøkshund, men at hunden da som utgangspunkt har samarbeidsvilje

og kontakt med fører gjør det lettere. Det at man har en hund som er lett å prege, gjør at man i større grad får den hunden man vil ha. Det er mulig å få til hund for løshundjakt og det er mulig å få til bandhund. Egenskapene i en hund er en del genetikk- det er også i stor grad en del miljø. Og jo mere miljø- les- hvor mange dager man bruker i skogen- vil kunne gi deg den jakthunden du ønsker deg.

Helsemessig er den Svenske Hvite Elghundrasen i relativt god tilstand. Man har ikke statistikk som tilsier noe større utfordringer hos den ift de andre store elghundrasene. Sykdom forekommer, men blir ivaretatt gjennom et målrettet avlsarbeid, hvor raseklubb, gjennom de føringer nasjonale kennelklubber styrer, søker å unngå at arvelige sykdommer blir videreført til nye generasjoner. I og med at rasen er relativt liten i omfang, det er ca 1700 registrert i Finland- Sverige og Norge, er det er ganske gjenomsiktig miljø det drives avl i. Kun et fåtall antall valper blir født uten at det er en paring som blir gjennomført i henhold til de retningslinjer som settes av elghundforbundene i Finland, Sverige og Norge. Ulempen med en liten rase er imidlertid at avlsbasen er liten. Det er en utfordring som det jobbes med, ved at man søker å øke antall hunder som kvalifiserer seg for avl, og at man vurderer å krysse inn nytt blod i rasen.

Svensk Hvit Elghund er kjent for å ha et utmerket gemytt, som gjør dem til flotte familiehunder. Med det sagt; de er en jakthund, som generelt krever relativt mye mosjon. De er nesten like glade når de får være med på tur i skogen eller fjellet, som på jakt.

Konklusjon

Den svenske hvite elghunden er en allsidig jakthund og en ultimat jaktkamerat. Den kan brukes kombinert på flere viltarter og ikke minst som ettersøks-, løs- og bandhund. Den er kjent for sitt gode gemytt og god familiehund. Den er lett å dressere uten at det går utover de gode jaktegenskapene. Miljøet for rasen kan følges ved å se raseklubbens hjemmeside- svenskavitaalghundsklubben.se samt at man kan følge rasen på flere sider på Facebook.

Russisk-Europeisk Laika

Russisk-Europeisk Laika beskrives som en småviltthund som også jager storvilt. Rasen skal være aktiv og avbalansert, med godt utviklet luktesans og god evne til å finne vilt. De er løshunder som skal ha god jaktlyst. Idealet er selvstendige hunder under jakt, som holder god kontakt/ dvs samarbeider godt med fører.

Laikaene er urhunder/ primitive raser, og de har sine særegenheter og egenskaper. Noe av det mest typiske for REL er stor bevegelse/ smidighet og veldig raske reaksjoner. Det er vanlig at de tester ut motstand i viltet, for å finne ut hvordan de skal gå fram. Dette blir ofte sett på som å utfordre viltet, og er en viktig egenskap for at hunden skal kunne tilpasse seg og unngå å bli påført skader. Laikaer skal ideelt sett finne ut hva som fungerer, og utvikle sin egen strategi for jakt.

REL er en tallmessig liten rase i Norden, der effektiv populasjonsstørrelse

i Norge/ Sverige og Finland er rett i underkant av 500 hunder. Dette er beregnet ut ifra registreringer i 10-års perioden fra 2013 – 2022. Det er ikke registrert kull i Norge i perioden. Det er heller ikke registrert noen aktive oppdrettere i Norge, og samtlige REL registrert i Norge er importert. I Sverige blir det hovedsakelig hentet inn REL fra Finland og Tyskland, med noen få individer fra Russland, Polen og Estland. I Finland er majoriteten av hundene som hentes inn fra Estland, og det blir registrert rundt 130-170 hunder per år i de tre baltiske landene. De resterende importerer til Finland er

hovedsakelig fra Russland. Det blir ikke innhentet avlsdyr i utlandet regelmessig, og det blir ofte importert grunnet mangel på valper til salgs. Finske oppdretterne er få, og de har ikke mange hunder i avl.

REL kan være reservert mot ukjente, trofaste mot sine egne og har ofte en vilje for å vokte eget revir. Rasen er generelt veldig sunn. Arvelige sykdommer forekommer i liten grad, og premiegraden på utstillinger er høy. Aggressivitet mot mennesker er ikke akseptabelt, det er som regel et tegn på svakhet og ikke forenlig med rasens ideal. Sky og unnvikende individer er heller ikke forenlig med rasens ideal.

Hvorfor velge akkurat østsibirisk laika som din neste jakthund? Å prøve å komme med én eksakt fasit på hvordan en østsibirisk laika skal være er nesten umulig da det er en rase som stammer fra et område større enn Europa. Men uansett, østsibirisk laika er utvilsomt best egnet som løshund, noe de er blitt brukt til av jegere og fangstfolk i uminnelige tider.

Med sin kropp og fysikk er de som skapt for høyt tempo, smidighet og utholdenhet. Viste du forresten at laika oversatt fra russisk betyr «den som bjeffer»?

De aller fleste som går for østsibirisk laika ønsker seg gjerne noe mer enn en ren elghund. Skogsfugl, pelsvilt, gaupe, jerv, bjørn og villsvin i tillegg til elg er alle viltarter en østsibirisk laika har stor glede av å jakte på. Allsidighet, formbarhet, samarbeid og rovdyrinteresse er egenskaper som ligger rasen nær. Med alle disse egenskapene gir det gode forutsetninger for eier til å forme og prege hunden til det man selv ønsker. Det være seg enten en spesialist på en type vilt eller en allrounder.

Rovdyrinteressen ligger naturlig nedarvet hos mange men tidlig og jevnlig preging kan ofte være nødvendig for

Østsibirisk laika

at de skal føle seg komfortable og opprettholde interessen. For mange er det viktig at vilt felles for at aktuell viltart fortsatt skal prioriteres. For andre kan «kampen» med en bjørn eller en illsint villsvingalte være belønning nok.

På jakt skal den østsibirske laikaen ha et selvstendig søk i høyt tempo. Søkemønsteret er ofte i sløyfer slik at de får med seg mest mulig av terrenget. De skal ikke ha et «forsvinnende» når de slippes ut i søk, men jevnlig holde god kontakt med sin fører. Det er veldig individuelt hvor stor søksturene er.

Mange hunder jobber iherdig med å få stopp på vilt som ikke står i uttaket, og med sin høye fart og elegante fysikk er det ikke uvanlig å se at de løper foran losdyret i forsøk på å stanse viltet. Losdyr som ikke viser tegn til å stoppe vil

etter hvert bli uinteressant for mange hunder. Men husk at østsibirisk laika er formbare hunder. Felles det vilt etter lange jag uten ståloser skjønner de raskt at stor påhengelighet gir større utbytte enn kampen om å få viltet til å stå. Østsibirisk laika er kloke hunder.

Østsibirisk laika er godt egnet som ettersøkshunder, særlig i de tilfeller der det er behov for en stillende løshund. Mange velger å bruke en og samme hund til å løse helle oppdraget med skadested-/skuddplassundersøkelse, sporing og etter hvert slipp. Andre velger å bruke den østsibirske laikaen kun som løshund i en dobbelekvipasje der den andre hunden er en ren sporspesialist. Kort oppsummert er østsibirisk laika en rase som passer best for løshundjegere som ønsker en formbar og allsidig jaktkamerat. En selvstendig hund som har god kontakt og jakter sammen med sin fører. Hunder som iherdig forsøker å få viltet til å stå og som gjerne har en medfødt rovdyrinteresse.

Ingar Hanssen, avlskontakt østsibirisk laika.

Foto Eva Mikalsen av Björngapets Lykke.

Vestsibirsk Laika

Rasen er den mest tallrike jaktspisshunden, med opprinnelig utbredelse fra Uralfjellene til elva Yenisey i Vestsibir. Siden 1920 tallet ble de beste individer innsamlet og masseprodusert på statlige avlsstasjoner og distribuert til yrkesjegere helt til Russlands grense mot vest.

Til Norden kom de første hundene på 1960 tallet. Rasen med et så enormt utbredelsesområde har mange ulike linjer for ulike jaktformer, litt slik som løshundlinjer og bandhundlinjer hos NEG. I opprinnelseslandet er de langt fleste av hundene mest benyttet til jakt på mår eller sobel, ekorn og skogsfugl. Det finnes gode linjer som jager elg, villsvin, gaupe og bjørn. Norges vidgjetne bjørnejeger Herman Sektajervi sverger til rasen som den beste bjørnehunden. Felles for alle disse linjene er at vestsibirsk laika er en løshund.

Med en så stor diversitet innenfor rasen, blir det viktig å velge valp etter foreldre som er premierte på jaktprøve på de viltslagene ønsker å benytte hunden mest på. Her godkjennes avl etter jaktprøver som løshundprøve på elg, fugleprøve i regi av spetshundklubben og villsvinprøver fra Sverige. Kvaliteten innenfor rasen i

Norden er veldig vekslende. Personlig tror jeg dette kanskje har sammenheng med at mange av importhundene som har blitt avlet på kommer fra småviltlinjer. Ikke desto mindre finnes det mange riktig gode jakthunder innenfor rasen, med godt dokumenterte jaktegenskaper fra jaktprøver. Velger man en valp etter to jaktprøvemeriterte foreldre er mulighetene veldig god for å få en fantastisk jakthund.

Rasen er kvikk, allsidig, samarbeidsvillig og lett dressurbar. Dette siste har dessverre ført til en interesse for rasen til bruk innen agility i noen av våre naboland. Jaktmessig søker hunden i rask tempo med god kontakt med fører. Søksturer er typisk fra 100 til 400 m ut fra fører, som så blir forlenget dersom hunden finner ferske spor. Lostider er gjerne korte, og en unghund loser kanskje bare 15 – 30 minutter. En voksen god hund bør klare en times los før hunden

oppsøker fører, for deretter å gjenoppta losarbeidet. Dette siste er en tilpasning til jakt i ulveland. En laika som sto i los i timesvis i opprinnelseslandet, ble ganske enkelt ulvemat – og gikk dermed ut av avl. Forfølgelse av raskt flyktende vilt er typisk fra 500 m til 1,5 km før hunden avbryter og returnerer til fører.

For de fleste elgjegere med et lite eller middels stort jaktterreng er rasen et godt valg. En jakttag vil kunne by på tre til fire loser/ skuddsjanser. Dette oppleves rasjonelt med rettet avskyting som innebærer mange loser på ikke skytbart vilt. Tilsvarende er det smidig med en hund som gir seg dersom viltet forsvinner i stor hastighet eller til nabofelt. Det at rasen er så samarbeidsvillig og lett dressurbar, gjør den også til en formidabel ettersøkshund. Allsidigheten er også et stort pluss. For egen del ble mine hunder i yngre år benyttet til bjørnejakt i august, skogsfugl i september, elg og villsvin senhøstes og av og til på gaupejakt i februar.

Tekst og foto: Avlskontakt Vestsibirsk Laika, Trond Trovåg

Karelsk Bjørnhund

Det er ikke for ingenting at hunden som fulgte med det Finske jegerfolkets vandring fra øst for uralfjellet endte opp i området rundt Ladoga sjøen og nordover vest for Kvitsjøen har utviklet seg til å bli den hunden den er i dag, nemlig Karelsk bjørnhund!

Med kjapt innblikk i den historiske bakgrunnen til karelsk bjørnhund så skjønner man at dette er en hund som egner seg for løshundjakt på storvilt. Karelsk bjørnhund kan beskrives som en sta, modig og selvsikker hund og har med dette en rekke egenskaper i jakten som gir fortrinn over andre elghundraser:

Stahet: Det hjelper ikke om en elg krysser en elv for å riste av seg en kareler.

Mot: Om du skal jakte villsvin i igjengrodd skog eller stå ansikt til ansikt med en bjørn så krever det en god porsjon mot.

Selvsikkerhet: En selvsikker hund vet hvilke kamper den kan vinne og hvilke den kan tape. en hund som står og loser

hele natten på en elg vil kanskje ikke leve til å se en ny jakttag i områder med mye ulv.

Samarbeidsvillig: En karelsk bjørnhund er å anse som en «enmanns» hund som gjør alt for å gjøre sin fører glad og er derfor lett å prege på det viltet man vil det skal jakte på, være seg bjørn, elg eller villsvin.

Reflekser: lynraske reflekser er en utmerket egenskap om hunden loser på hissig elg som jager hunden eller villsvin som gjør utfall.

Losen: En karelsk bjørnhund har en noe periodisk lostakt, men dog med utmerket hørbarhet, noe som kan sees i sammenheng med at rasen er aktiv i losen. Gjør at viltet blir opp tatt av

hunden og ikke på jegeren som kommer smygende.

Søket: Et kjapt søk som går i runder ut fra føreren gjør at du kan søke av et område av gangen.

Utmerket retningssans: En karelsk bjørnhund går seg aldri bort i skogen og har ett innebygd kompass. Har alltid full kontroll på baksporet sitt og veien tilbake til føreren.

Når man ser på noen av egenskapene til en karelsk bjørnhund så er ser sammenhengen med historien til rasen og hvilket formål den egner seg best til, nemlig løshundjakt på storvilt!

Karelsk bjørnhund er ikke en jakthund for alle, men forstår du sammenhengen mellom historien og egenskapene til rasen så kan dette være jakthunden for deg.

Foto av AILATIS HIKU, Regnr: SE38068/2020. Eier: Rickard Strömngren. Foto: Rickard Strömngren

Hälleforshund

Hälleforshund er en ung rase som først i 2000 fikk sin rasestandard og ble godkjent av Svenska Kennelklubben. Norsk Kennel Klub godkjente rasen året etter. Hälleforshund har foreløpig åpen stambok slik at det er mulig å mønstre inn nye hunder, og er derfor ikke anerkjent av FCI.

Sverige er rasens opprinnelsesland og dens opprinnelse skriver seg tilbake til Hällefors bruk på 1930-tallet. Den røde Pajo er stamfar og østlaikaen Spanja regnes som stammor. Hälleforshundens utbredelse i Norge er det ingen fullstendig oversikt over, men det har vært Hälleforshunder og oppdrettere av rasen i landet siden godt innpå forrige århundre.

Hälleforshund er en utpreget jakt-hund som primært er en løshund, men kan også fungere bra som bandhund. Hälleforsersens styrke er først og fremst evnen til å stille elgen i uttaket. Rasen skal ikke ha et veldig stort søk eller

være svært påhengelig. Vil ikke elgen stå innenfor hensiktsmessig avstand skal den slippe den. På grunn av denne rasenes jaktegenskaper er den svært godt egnet i små og mellomstore jaktterreng. Hvis elgen bare beiner i vei kommer hunden som oftest tilbake etter noen kilometer, men er det stålør eller ganglos vil den løse i timer. Rasen har god kontakt med hundefører og den vil nesten aldri bli igjen i skogen om natta. Noen individer av raser kan betegnes som enmannshunder og vil helst følge «sin» flokkleder i skogen. Hälleforshund er en slitesterk og nærmest utrettelig jakthund, de er svært glade i å løpe. Rasen er kjent for å ha svært

slitesterke poter, som er en stor fordel om man jakter på noe skarpt føre.

Disse hundene er også utmerkede familiehunder, svært snille og hengivne til sin egen flokk. De er ofte reserverte i forhold til fremmede og lar seg ikke alltid ta inn av helt fremmede mennesker.

Hälleforshund beskrives ofte som pigg, våken og arbeidsvillig. Den har som kjent mye arvemateriale fra russiske sledehunder, derfor er den slitesterk og også godt egnet til kløving og for eksempel snørekjøring/sledekjøring. En annen aktivitet som kan være aktuelt å prøve med denne rasen er agility, da hundene er svært årvåkne og lærevillige.

www.elghundforbundet.no/championat

DIGITAL bestilling av championat- presentasjon

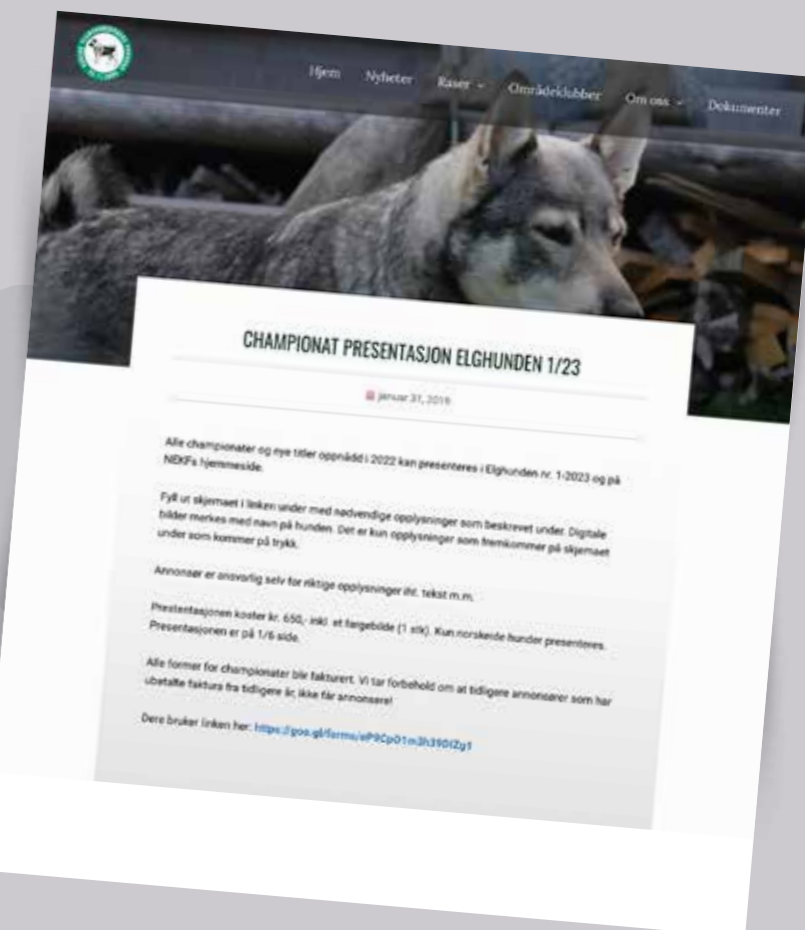
Championater 2023

Alle championater og nye titler oppnådd i 2023 kan presenteres i Elghunden nr. 1-2024 og på NEKFs hjemmeside.

Gå inn på websiden til Forbundet:

www.elghundforbundet.no/championat og fyll ut skjemaet med nødvendige opplysninger. Digitale bilder merkes med navn på hunden. Det er kun opplysninger som fremkommer på dette skjemaet som kommer på trykk. Norske og Nordiske Vinnertitler er gratis.

Prestantasjonen koster kr. 650,- inkl. et fargebilde (1 stk). Kun norskeide hunder presenteres. Presentasjonen er på 1/6 side.

Vi ønsker kun digital versjon av din CH-presentasjon.

Dersom du ikke får sendt via skjemaet på Forbundets webside, kan du sende mail. Dette koster kr 900,- (via Elghundforbundets webside kr 650,-) Din bestilling må inneholde opplysningene som under. Sendes til forbundssekretæren.

- Ny tittel: _____ MÅ utfylles
- Jaktchampion Løshund Bandhund
- Utstillingschampion Norsk vinner GRATIS Nordisk vinner GRATIS
- 1/6 side 4-fargers bilde kr. 900,-

Tittel/Navn/Reg.nr.: _____

Mor: _____

Far: _____

Eier: _____

Postadr.: _____

Tlf.: _____

Faktura sendes:

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ Sted: _____

Tlf.: _____

Sign.: _____

OMRÅDEKLUBBER

1. FOLLO & ØSTFOLD EHK:

Gjermund Bønøgård, Aremarkveien 3586, 1798 Aremark
Mail: leder.foehk@gmail.com / Tlf: 90568932

2. OSLO-OMRÅDETS EHK:

Ole Anders Stenby, Toreidvegen 168, 1925 Blaker
Mail: ole.anders.stenby@gmail.com / Tlf: 95295253

3. VESTFOLD EHK:

Eivind Lindseth, Åsgårdveien 2, 3090 Hof
Mail: eivind.lindseth@el-fas.no / Tlf: 90507072

4. TELEMAR EHK:

Lars Jørgen Lassen, Hellestvedtveien 165, 3965 Telemark
Mail: larsjlassen@gmail.com / Tlf: 46415544

5. AUST-AGDER EHK:

Marte Bakka Haugen, Ytre Haugen 22, 4993 Sundebru
Mail: marte.bakka@icloud.com / Tlf: 91118292

6. BUSKERUD EHK:

Håkon Fredrik Borgen, Gjerdesmetten 8, 3320 Vestfossen
Mail: Haakonfb@hotmail.com / Tlf: 97508386

7. HALLINGDAL & VALDRES EHK:

Morten Lien, Austsidevegen 1920, 2937 Begna
Mail: morten@begnabruk.no / Tlf: 47010368

8. VESTOPPLAND EHK:

Morten Skoglund,
Klomsteinrovegen 280, 2836 Biri
Mail: mortenskoglund@hotmail.com / Tlf: 97057314

9. GUDBRANDSDAL EHK:

Jan Erik Brenden,
Nedre Kolstadrovegen 26, 2630 Ringebu
Mail: formann@gehk.no /
Tlf: 91171680

10. HEDMARK EHK:

Kjell Erik Skaug, Ringsakerveien 684,
2483 Brummunddal
Mail: Kjell.Erik.Skaug@
strandunikorn.no /
Tlf: 41579824

11. ØSTERDALEN EHK:

Roger Olsson
Bjønnekroken 23,
2500 Tynset
Mail: jan.roger.ols-
son@domstol.no /
Tlf: 95946025

12. NORD-TRØNDELAG EHK:

Stian Haugen
Nordkleiva 221, 7660 Vuku
Mail: stian.haugan@hotmail.com
Tlf: 91707373

13. SØR-TRØNDELAG EHK:

Jan P. Løseth
Lundadalsvegen 145, 7232 Lundamo
Mail: japettel@online.no
Tlf: 41234501

14. TROMS EHK:

Solvar Nordheim, Tortenlia 40, 9303 Silsand
Mail: solvar@ettersok.info / Tlf: 90590830

15. HELGELAND EHK:

Rune Korsvik, Skonsengen 6, 8615 Skonseng
Mail: Runkor01@online.no / Tlf: 91198304

16. HADELAND EHK:

Trond Bang, Oppdalslinna 500, 2740 Roa
Mail: trond-bang@hotmail.com / Tlf: 41427570

17. VEST-AGDER EHK:

Erik Skogen, Røyselandsveien 72, 4516 Mandal
Mail: eskogen@online.no / Tlf: 90202904

18. FINNMARK EHK:

Trond K Hansen
Røsslyngveien 20, 9912 Hesseng
Mail: t-k-han@online.no / Tlf: 97529077

19. SALTEN EHK:

Veronica Lundli
Regine Normannsvei 90, 8019 Bodø
Mail: Leder@saltenehk.no / Tlf: 90865714

20. JOTUNFJELL FJORDANE EHK:

Dag Helge Lianes
Venlivegen 41, 2658 Espedalen
Mail: daghlianes@gmail.com / Tlf: 45043155

21. HORDALAND EHK:

Jarle Birkeland
Mail: jarlebirkeland@outlook.com / Tlf: 92046656

22. NORD-HÅLOGLAND EHK:

Erwin Jacobsen
Pb 545, 8401 Sortland
Mail: flesnes24@gmail.com / Tlf: 41629170

23. NORDVESTLANDET EHK:

Svenn Magnus Runde
Mail: svenn.magnus.runde@gmail.com /
Tlf: 98298829

Utstilling Evje

I forbindelse med landbruksmessa Landbrukets dag som ble arrangert på Evje 11. – 13. august var det hundeutstilling på søndag den 13. Utstillingen var et samarbeid mellom Aust-Agder Elghundklubb, Vest Agder Elghundklubb og Sørlandets Harehundklubb. Det ble dømt i to ringer. I 2024 får vi etter planen også med Aust-Agder Dacshundklubb og Vest Agder Dacshundklubb.

Som en kuriositet hadde vi også med 5 lundehunder som ble bedømt av Kamilla Engen. Her ble Pride Of Norway's Horizon til Ellen Høgenes BIR. BIM ble Paluna's Kira Unnisdotter til Anahita Marlen Bajand Juvelid.

I elghundrasene var det totalt 84 påmeldte hunder, pluss 6 valper. Blant de voksne hundene var det 50 NEG, 13 NES, 19 Jämthunder, 1 Svensk Hvit Elghund og 1 Østibirsk laika.

Dommere var John Smedbakken og Kamilla Engen. Kamilla Engen dømte NEG, Jämthund, Svensk Hvit Elghund og Østibirsk Laika. John Smedbakken dømte NES og valper, i tillegg harehundene. I «elghundringen» gjorde Eva Ottesen en utmerket jobb som ringsekretær. Den utmerkede skriveren var Anna Helene Johansen Neset.

Den Østibirsk Laikaen Tajga til Ariel Thorkildsen fikk nødvendigvis BIR, i tillegg fikk den også CK. Den Svensk Hvit Elghunden Zeldra til Erling Skregelid oppnådde BIR og CK. Av de svarte elghundene som ble dømt av John Smedbakken fikk Betzy til Knut Erik Valand BIR og CK. I brukshundklassen oppnådde Hjortefinnerens Bella til Arnt Inge Fundingsland CERT. I rasen NEG var det T-O Zeldra til Erik Skogen/Sunniva Aslesen som ble BIR, mens BIM ble Blomskogens Oryxx til Svein Næss. Oryxx ble også tildelt CERT. I tillegg fikk også Vindmyras Myra til Maren Hansen tildelt CERT. I rasen Jämthund ble Tåråfjell's Dino til Erik Ruud BIR, med tildeling av CERT. Mens Leia til Hans Haugen ble BIM med tildeling av CERT.

Hadelandsutstillingen

Like sikkert som det er andre søndag i september så er det Hadelandsutstillingen på Lygna. I år var det 143 hunder påmeldt i stort og smått.

Linn Langset dømte NEG hunner og hanner mens Bo Paulson dømte valper, Jämthund, NES, Karelsk Bjørnhund og Øst og Vestibirsk Laika. En stor takk til dommere, ringsekretærer og deltagere. Vi vil også rette en takk til sponsorer av premier. Dokka Elektro sponset hovedpremie til trekninger som var en Tracker. Felleskjøpet og V.I.P Dogwear sponset premier til klassevinnere, i tillegg til at vi hadde flere sponsorer på loddpremier og katalogpremier.

BIS

BIR- Losnabakken's R-S SISU eier Geir Langset, oppdretter Geir og Linn Langset, Berit Langset

BIS Valp

BIR- TF Elgkampen's G-Ellie, eier Kjell Erik Skaug, oppdretter Tony Hageberg Kvåle

Resultater Jämthund

BIR – Båsrøsta's Alva eier Ole Arne Hagen, oppdretter Per Magne Ophus

BIM – Nanok, eier Håvard Brynjulvsrud, oppdretter Martin Eidsmo

Resultater Karelsk Bjørnhund

BIR- Losnabakken's R-S SISU eier Geir Langset, oppdretter Geir og Linn Langset, Berit Langset

Resultater NEG:

BIR A.F.Elgekronas Åsta, eier Tore Kleven, oppdretter Arne Fossmo

BIM – Teddy, eier Ola Morstad, oppdretter Jan Helge Skugedald

Resultater NES

BIR- Emil, eier Terje Olbergsveen, oppdretter Unni Rønningen

BIM- Tyra av Atnadalen, eier Kjetil Dyreng, oppdretter Kristian Brænd

Resultat valper

Jämthund: BIR – Alva, eier Tone Berit Øvergård, oppdretter Håkan Ström

NEG: BIR- TF Elgkampen's G-Ellie, eier Kjell Erik Skaug, oppdretter Tony Hageberg Kvåle

BIM- Losnabakken's L-B RAPTUS, eier Jan Ola Tvindsæter Øverli, oppdretter Geir og Linn Langset, Berit Langset

NES: BIR- Forsethbergets Hermine, eier Astrid Elisabeth Kurre, oppdretter Jan og Laila Bua Forseth

BIS – Karelsk Bjørnhund

BIR og BIM Norsk Elghund Grå

BIR og BIM Norsk Elghund Sort

BIR og BIM Jämthund

BIS Valp

GAULDALSPRØVEN 2023

Vår tradisjonelle samla løshundprøve ble som vanlig arrangert første helga i november. Fine værforhold og minimalt med snø på alle benyttede terreng. Som vanlig var Rognestunet (gamle Rognes skole) hovedkvarter for arrangementet. Praktiske lokaler, med stort fellesrom og overnattingsmuligheter for både dommere og hundeførere. I år ble det besluttet å kjøre prøven kun som en 2-dagers prøve. Fortsatt pågående elgjakt i store deler av våre områder gir oss noen utfordringer med tilgang på både dommere og terreng. Derfor ble det satt et øvre tak på 10 hunder pr dag. Da påmeldingsfristen gikk ut hadde vi 15 påmeldte, og etter gjeldende regler ved overtegning ble 10 av disse tilbudt plass ved prøven.

Vår konklusjon, når nå prøven er avviklet, tilsier at 20 skogsdager denne helga er helt på smertegrensen for hva vi, med nevnte utfordringer, klarer å gjennomføre. Også i år måtte vi ty til dommerhjelp fra våre gode naboer i sør/øst, Østerdal Elghundklubb. På tross av en etter hvert noe redusert

elgbestand i våre områder, så hadde alle hundene elgkontakt under prøven, dog med noe varierende samarbeidsvilje blant elgene i området... På tross av dette fikk vi da noen gode resultater. Det ble totalt 9 stk. 1.premier, tre stk. 3.premier. Av disse var det tre stk som innfridde kravet til 1.premie sammenlagt på todagens prøve.

Vinner av prøven ble Jämthund, Burei- serns Rugg med eier Geir Ove Hippe. Rugg gikk til 1.premie begge dager. På andreplass, også den med 1. premie begge dager, fikk vi Norsk Elghund Grå, Setesdalens P-M Otto med eier/ fører Svein Budal/Karin Budal. Tredjeplassen gikk til Norsk Elghund Grå, TF Elgkampens E-Riff med eier Ole Kveen. Øvrige resultater finner du på områdeklubbens hjemmeside.

Vi gratulerer prøvevinner og øvrige deltagere med gode resultater.

Vi ønsker å takke lokal sponsor, Handler & OT Products AS for leveranse av hundfor til premiering.

Stor takk også til alle dommere som tok seg tid til dømming i en hektisk elgjakt- tid, og ikke minst til grunneiere som stilte sine terreng til disposisjon.

Vi takker alle for ei trivelig helg.

Vinner av prøven, Gir Ove Hippe til venstre og nummer tre, Ole Kveen til høyre.

Kurs for bandhunddommere og dommermøte i bandhund

Lørdag 29.april var bandhunddommerne i Nord Trøndelag Elghundklubb innkalt til kursdag på Finsås i Snåsa, for å gå gjennom sentrale deler av regelverket for dømming av jaktprøver. Klubben arbeider målbevisst med sikte på å få så som mulig, lik og rett bedømmelse fra den enkelte dommer.

Knut Aasland sammen med Kjell Johan Hermann var ansvarlige for opplegget. Det var bl.a utarbeidet beskrivelse av forskjellige situasjoner som kan oppstå under en jaktprøve. Det ble arbeidet med dette i grupper. Ca 20 dommer gav tilbakemelding om et vellykket kurs.

Samla dommermøter anses også å være viktig i den sammenheng, vi kjører våre dommermøter som en hybrid mellom fysisk og digitalt oppmøte – det gjør at flere har anledning til å delta. Bilde fra vårt dommermøte 19.sept 2023 etter endt 1.periode bandhund.

Vinner av gruppefinalen. BIG1, Amio Buster, Erik Øien, BIG2, Kvernmomarka's J-F Lykke, Kjetil Olav Helden, BIG3, Frolingens Cf Bamse eier Inger Johanne Hasfjord, BIG4 Birk, Roar Steinkjer.

Over: Vinnere Halleforshund, BIR Vesterdalsfjellan's Iris, eier Tor Arne Søraa Eriksen, BIM Hunter's Favorites Laula, eier Ola Kristian Johansen.

Til høyre: Vinnere Jämthund, BIM Veikluåsens Re-O Bamse, eier Stian Sæterstad, BIR Løvøyas Aisa, handler Astrid Steen

Namdalsutstillinga 2023, Høylandet

11.11-23 arrangerte Nord Trøndelag Elghundklubb sin årlige Namdalsutstilling på Høylandet. Friskt vær med noen få minusgrader og en liten trekk fra NordØst gjorde dette til en fin dag for våre hunder og en litt kald dag for utstillerne. Været satte ingen demper på arrangementet, og de fleste dro nok heim rimelig fornøyde. 101 hunder fordelt på de fleste av våre raser.

Dommer ved årets utstilling var Siv Sande, Halleforshund, Kareler, Norsk elghund grå, Østsibirsk Laika og Svensk hvit elghund. Rune Tyvold dømte Jämthund og Norsk Svart elghund.

Vinner av gruppefinale valper, BIG1 Jämtöbergets B-Tikaani, eier Hege Heikkilæ, Åge Røilid, BIG2, Sarvva, eier Emma Olaug Dravland, Jonas Blybakken Letne, BIG3, Miko, eier Paul Hallvard Pelle Todal, BIG4, Grytosens Binna, eier Linn-Iren Nygaard.

Over: Oppdretteklasse med HP, Kværnmomarka's, eier Kjetil Olav Helden.

Til høyre: Vinner Østsibirsk Laika, Boris, eier Jon Sigvart Kvli

Temakveld løshund

Nord Trøndelag EHK arrangerte temakveld for løshund 20 sept. 20 personer tok turen for å få litt innføring i jaktprøve-regler, annen info rundt løshundprøver og jakt med løshund.

Det ble en innholdsrik kveld med mange fine diskusjoner og engasjerte hundeførere. Temaer for kvelden var:

TEMA

- RASER
- VALG AV VALP
- TRENING AV VALP
- NÅR ER HUNDEN MODEN NOK FOR Å STILLE PÅ LØSHUNDPRØVE
- JAKT
- JAKTPRØVEREGLER LØSHUND
- PEILE UTSTYR

Viknaprøven 2023

Nord Trøndelag Elghundklubb har for tredje året på rad, arrangert samla bandhundprøve i kystlandskapet på Vikna lengst nord i Trøndelag. Terrengene på Vikna er vekslende striper med dyrket mark omkranset av bjørkeskog og snaufjell.

I år var det gledelig bra påmelding slik at prøven måtte utvides til å gå over 3 dager. Resultatene ble gledelig bra.

På Vikna er den lokale jaktdommer Margit Stangring kromtappen i arrangementet. Hun sørger for prøveterrang, overnatting og utmerket forpleining.

Lomutstillinga 2023

Jotunfjell-Fjordane EHK inviterte til haustutstilling 16.september i Lom. Dommar for dagen var John Smedbakken og han slusa gjennom vakre NEG, NES, Jämt og Karelsk. Det var påmeldt 77 vaksne hundar og 7 kvalpar. God

balanse mellom rasane, flotte hundar og gode resultat. Det var ein flott dag ved Nordal Turistsenter, med god stemning rundt ringen.

Utstillingskomiteen takkar deltakarar, dommar og ringpersonale for ein hyggeleg hundedag. Takkar også lokalt næringsliv og sponsorar for fine premiar.

BIR Karelsk Bjørnhund - Losnabakken's B-N DIVA

BIR & BIM Jämthund- Körtilkian Zonia og Täråfjell's Fight

BIR & BIM Norsk Elghund Sort - Pia av Eikjevellen og STORM

BIR & BIM Norsk Elghund Grå - Elgdalsfjellets Taco og Storkuva's BA Tussi

Utstilling Saltdal 2023

Første helga i august 23 arrangerte Salten Elghundklubb utstilling på Rognan fjordcamp. 79 ekvipasjer stilte opp og viste seg fram i all sin prakt. Dette er rekord for utstillingen.

Dommer for dagen var Arild Berget og sammen med ringsekretær, Torild Aunan og skriver Tonje H. Lundli, løste de alle vel gjennom dagen på best mulig måte.

Utstillingen hadde deltakere i følgende klasser

NEG, NES, Svensk hvit elghund, Jämthund, Karelsk bjørnehund, Vestsibirsk Laika, Østsibirsk Laika og Hällefors-hund. Leder for utstillingen Freddy Grønlund sier at det er veldig moro at så mange ulike klasser er representert, og veldig artig at vi nok en gang har fått en Hällefors-hund som deltaker.

Dobbeltutstilling i 2024

Salten Elghundklubb fyller 30 år neste år og dette feirer vi med dobbel utstilling 27. og 28. Juli 2024. Samtidig blir det treff for Svensk Hvit elghund i samme arrangementet.

Neste år har klubben 30 årsjubileum, og da klemmer vi til med en dobbel utstilling, sier leder i Salten Elghundklubb Veronica Lundli. Hun er strålende fornøyd med gjennomføringen av utstillingen, og satser på at neste års utstilling blir minst like bra.

Vi håper så mange som mulig stiller opp til dette og at vi også neste år kommer til å slå rekorden for antall påmeldte ekvipasjer.

Takk til frivillige og sponsorer som gjorde arrangementet mulig for oss.

Resultatene fra utstillingen

BEST IN SHOW

Norsk Elghund Grå, VN - Ask

BEST IN SHOW VALP

1 B/B Tika av Jeskefjell - Norsk Elghund Grå

BIR Jämthund - Jämtens Imouto

BIR Karelsk Bjørnhund

- Arco Av Krokslett

BIM Karelsk Bjørnhund -

China Garden Zakna

BIR Norsk Elghund Grå VN - Ask

BIM Norsk Elghund Grå

Suna-sanik's Tøffe Nomi

BIR Norsk Elghund Sort -

Bjørgaskogens F Loke

BIM Norsk Elghund Sort - TASHA
BIR Svensk Hvit Elghund - Tiril
BIM Svensk Hvit Elghund - Sarek

GRUPPE 5 VALP

1: Norsk Elghund Grå B/B

Tika av Jeskefjell

2: Jämthund - Kvitevardens Ebba

Svarthundtreff

Helga 28.-30.juli ble det arrangert Svarthundtreff i Salten i vakre Sørfold. Ikke mindre enn 23 Svarthunder med sin(e) familie(r) deltakende fra nord Troms i nord til nord Trøndelag i sør som etter mange mil og timers kjøring var med og skapte minnerike dager i vakre Sørfold, som bød på ordentlig sommervær.

Deltakerne fikk rikelig av faglig påfyll og flotte jakt historier fra svært dyktige foredragsholdere. ..Svarthundens opprinnelse - hvordan få en god jakthund - avl og helse - trening av jakthund -en vellykket jaktprøve - en vellykket jakt.

På ettermiddagene og kvelden ble det rom for sosiale aktiviteter med blant annet ringtrening som var lærerik for alle og mange gode historier rundt bålet etter et herremåltid av hjemmelaget elgsodd av Inger Fagerbakk m/fler.

Tusen hjertelig takk for engasjerende og lærerike foredrag fra Avlsrådet NES v/Harald Holm, Helge Jakobsen, Johannes Nytrøen, Ole Henrik

Fagerbakk, Nikolai Fagerbakk Larsen. Engasjerte deltakere fikk besvart sine spørsmål.

Salten Elghundklubb ønsker og takke alle bidragsytere og da spesielt til Ole Henrik Fagerbakk m/familie som har lagt ned en enorm innsats til dette fabelaktige arrangementet som ble så uendelig mye mer enn vi hadde drømt om.

Saltenprøven

Helgen 2. og 3. september gjennomførte Salten Elghundklubb, Saltenprøven Bandhund samlaprøve 1.dags lørdag og 1.dags søndag.

Vi ønsker å takke alle påmeldte ekvipasjer som har bidratt til et supertrivelig arrangement, og mange gode elgarbeider ble gjennomført av rutinerte og ikke minst av førstegangs prøve ekvipasjer.

Gratulerer så mye til

Prøvens beste hund 1

NEG
Marthahusets LJ Hampus
Fører: Påsan Benjaminsen
85.p 1.pr lørdag- 75.poeng 1.pr søndag

Prøvens beste hund 2

NES
Tc Flint
Fører: Alice Knutsen
85.p 1.pr som utløser Nj(B) Championat

Prøvens beste hund 3

NEG
Neatoppens LM Tusse
Fører: Geir Sundsfjord
80.p 1.pr

Tusen takk til alle ekvipasjene for trivelige timer i skogen og rundt bålpanna hvor erfaringer fra ny og erfaren villig ble delt.

Takk til Elvegård Camping for tipp topp bevertning
Og ikke minst vår sponsor Royal Canin

mvh. Dommerne

Premieutdeling og permoelg

Lørdag 6. mai arrangerte Vestfold Elghundklubb medlemsdag med permoelg og premieutdeling for jaktpremiesesongen. 12 hunder fikk prøve seg på permoelgen, og det var tydelig utvikling hos flere av hundene.

Under premieutdelingen fikk alle eiere med nye jaktchampioner sine skjold, og de som har oppnådd førstepremie på separatprøvene fikk også utdelt premier.

Nye championat oppnådd i 2022 t.o.m. jan 2023:

NO43005/20 Kn Bjørnerødborgen Birk til Kenneth Clementz NJ(L) CH
NO34978/20 Kålifjell's Ludvik III til Ole Kristian Skjørdal NJ(L)CH
NO45099/21 Seterlia's B-C Vera til Mons Kjærås Moland og Bjørn Ole Gleditsch NJ(L)CH
NO44842/21 Jamtvollens Sarvva til Even Grindvollen NJ(L)CH og SJ(L)CH
NO40475/21 Jegerlivets Emira til Stian Høijord Skaug NJ(B)CH
NO42315/20 Birk til Elise Dahl Godø, hundefører Kjell Kristian Sommerstad NJ(L)CH

Medlemmer som har oppnådd championatskjold i 2022 t.o.m. jan 2023.

Premier til de som har oppnådd 1.premie på separatprøver.

Hundeutstilling i Vestfold

Glade vinnere med dommer Gunnar Furvik

Lørdag 26. august arrangerte Vestfold Elghundklubb (VEHK) utstilling på Gyldenspissen skytebane i Svarstad.

Det var 63 påmeldte og når det også ble arrangert utstilling i nabofylket var vi godt fornøyd med antallet. Været denne helgen var en utfordring med varsel om betydelige nedbørmengder. Heldigvis ble det noe mindre nedbør enn fryktet og til tross for noen få harde byger klarte hunder og utstillere seg bra gjennom dagen. Dommer for dagen var Gunnar Furvik som kom fra Sverige

for å vurdere norske hunder denne gangen.

Det var 15 påmeldte Jämthund, 2 Karlesk bjørnhund, 39 NEG og 2 NES. I tillegg 1 Jämthund og 3 NEG på valpeshow.

BIS 1 ble Skinnemoens Odin, BIS 2 ble Moharens Dramm og BIS 3 ble

Losnabakkens R-S Sisu. Takk til BMWEAR.no for premier og alle andre som bidro til en hyggelig dag på Gyldenspissen.

VEHK tar sikte på vinterutstilling på nyåret og kunngjør tidspunkt på FB og hjemmeside. Vi håper å kunne tilby høydemåling for utstedelse av målebrev på den utstillingen.

Mvh VEHK

HUNDEGÅRDSELEMENTER

- Stort utvalg
- Mange størrelser
- Solid kvalitet
- Hundehus
- Inngangsluker
- Varmeelementer
- Oppvarmet vannkopp

1960 Løken
Mob. 976 62 350
E-post: post@kkimport.no
www.kkimport.no

Lurhunden – Norsk Elghund Sort

De fleste forbinder jakt på rein med snaufjell og langstrakte vidder, store flokker med rein som beveger seg mot vinden. Ja jo, det er en form, ofte mye folk og urolige dyr. Har enorm respekt for denne fantastiske skapningen, villreinen!

Tekst og foto: Marius Rønningen

For meg er det å rusle sakte mot vinden i blandingsskogen i Stor Elvdal/Ringebu kommuner i Rondane sør-villreinområde det optimale. Fjellbjørkeskog og furumoer avløst av utallige myrer av ulike størrelser, med en lurhund jeg stoler blindt på det likeste jeg kan gjøre med en svart lurhund som følge! Helt alene, lydløst uten å si et ord hele dagen, er den ultimate jaktform for min del.

Lotta går på overvær og hørsel kombinert m litt spor. Hu hører reinen bevege seg og beite leeeenge før jeg ser den. Vært innpå flere elger og nærkontakt med rein v flere anledninger. Å observere en lurhund/bandhund i arbeid er helt magisk, snakk om å bruke sansene sine til fulle betingelsesløst til fordel for meg.

Den råeste opplevelsen høsten 23 var en lørdag med regn og tåke, gikk på

overvær rett innpå tre reiner som lå og drøvtygde, avstand 50-60 m. Lotta satte seg, jeg opp m børsa og deretter kamera og tok bilder av den som vistes best.

Etter hvert reiste de seg og kalven ble m meg hjem. Fin bukk ble det også dagen etter, 2 1/2 år, fantastisk kjøttkvalitet på en sånn ung bukk. Kjøttfylde av en annen verden, jeg liker dette med å høste og bære og nyte etterpå. Lotta har æren som vanlig.

Skjønner at mange synes det høres tullete ut, ja det er det, men jeg liker det. Dette er min optimale avkobling!!

Går ikke en meter på jakt uten en av mine svarte lurhunder.

Pippi på 11 år bruker jeg også på skogs-fugl, hu hører de før jeg ser de noe som ofte gir meg nødvendig tid til å være klar. Skulle uhellet være ute har jeg mer enn en gang erfart at Pippi finner skadd og død fugl. Nyttig! Dette påvirker ikke hennes egenskaper på hjortevilt. Jeg har det for å bruke dem. Fantastiske hunder, rett og slett.

Rallylydighet med elghund

Ønsker du å prøve noe nytt med elghunden din, kan jeg anbefale rallylydighet.

Tekst og bilder: Hilde Jensløyken

Det jeg liker aller best, er at det er en fin måte og trene kontakt og samarbeid med hundene, og at all trening skal foregå med positive innlæringsmetoder.

I denne hundesporten er glede, samspill og holdninger det aller viktigste, og for meg og mine hunder er det fint at det er lov til å snakke med, og rose hundene underveis i banen.

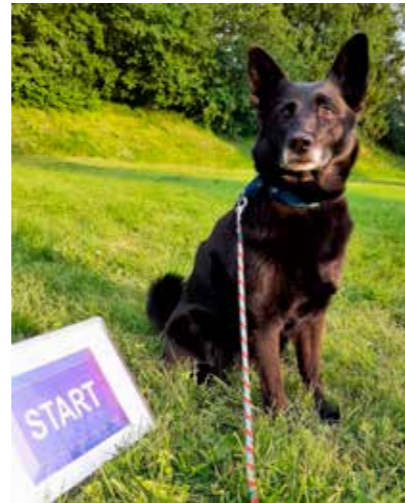
Rallylydighet er et navn som ikke viser til fart, men at vi som hundeførere skal lese skilt i en bane, som forteller hvordan hund og fører skal forflytte seg. En bane inneholder fra 15-22 nummererte skilt som er satt sammen til en bane. Øvelsene kan bestå av momenter fra lydighet, freestyle (triks) og agility, alt ettersom hvilken av de 4 klassene man går i. I klasse 1 føres hundene i bånd,

og i de resterende klassene (2, 3 og elite) føres hundene uten bånd. Før man begynner med rallylydighet er det en fordel om hunden kan grunnferdigheter som sitt og dekk, men også å kunne gå pent i bånd.

Nora (4 år) er en hund med mye energi, og jeg lurte på hva vi skulle finne på for å få nok trening, som jeg med helseutfordringer kunne klare? Her ble løsningen grunnferdighetskurs og underveis i grunnferdighetskurset begynte vi på nybegynnerkurs i rallylydighet. Det var fint å få innspill til nye metoder å trene på og nye øvelser vi kunne lære.

Det har vært en bratt læringskurve, og jeg var lenge fast bestemt på at vi aldri skulle konkurrere i rallylydighet, bare trene.

Etter en tid begynte likevel tanken på å starte i klasse 1 å forme seg i hodet mitt,

og en høstdag i 2022 startet Nora og jeg på vårt første rallylydighetsstevne.

Ved årsskiftet startet vi å trene i Stovner Hundeklubb, og den 9 år gamle Ella, som "kun" har vært jakt-/turhund, ble med på treningene, og hun startet på sitt første Rallylydighetsstevne i april 2023.

Noen måneder med trening og noen få konkurranser senere har begge hundene oppnådd mellomtittel i klasse 1, RLI Nora og RLI Ella. For å oppnå tittel, må man ha 3 stk førstepremieringer, eller napp som det kalles.

Det har vært oppturer og nedturer. Oppturer, som da Ella gikk inn til 200 poeng av 200 mulige og vant klasse 1 på et stevne hos Hadeland Hundeklubb, og den dagen jeg gikk inn til 1. premiering i klasse 1 med begge hundene og Nora fikk mellomtittelen RLI. Nedturer, som dagen da vi hadde kjempe god flyt, men fører var uoppmærksom på at Nora gjorde et ekstra moment på skilt 2 og vi disket, eller da Ella blir sittende midt i banen å se på verden rundt seg og drømme seg bort i alt mulig annet enn rallylydighet.

Nå i oktober startet vi for første gang i klasse 2. Nora som gikk først ble preget av en nervøs fører og et litt vanskelig miljø og gikk inn til 2. premiering, Ella gikk inn til en meget overraskende 1. premiering. Målet for dagen ble allikevel oppnådd, og det var at hundene skulle gå sammen med meg gjennom banen.

Håper å etter hvert treffe på flere elghunder på rallylydighetsstevner!

MINNEORD

Per Arne Løvhaugen

Det var med sjokk og overraskelse vi mottok beskjedningen om at vårt æresmedlem Per Arne var død. En mann i sin beste alder, 67 år er ungt i dag, sprek og oppegående på alle vis.

Per Arne har vært med Nord Trøndelag Elghundklubb helt fra starten, først som dyktig hundefører på jaktprøvene våre, så i klubbens og i Norske Elghundklubbers Forbunds styrer. Han ble leder for Nord Trøndelag Elghundklubb i ung alder, han utdannet seg som jaktprøvedommer og blodspordommer, og har på den måten hatt kontakt med mang en elghund og elghundeier.

Per Arne var dyktig i alt han foretok seg. Intelligent, klar i sin tale, det var ingen som lurte på hva han mente, og han stod på sine meninger. Det var lett å ty til ham når noe viktig skulle formidles i klubbens sammenheng. Samtidig var han snill og omsorgsfull, hadde et smittende godt humør og ofte en god kommentar. Vi som hadde gleden av å

kjenne ham kommer til å minnes ham med glede og vemod.

Størst blir savnet for familien, hans kone Solfrid som alltid har delt hans interesser for skog, fjell, jakt og hunder, og for sønner og barnebarn.

Det tynnes ut i rekken av folk som var med Nord Trøndelag Elghundklubb helt fra starten i 1984, men her tynnes det i feil ende. Det er de eldste trærne som skal falle. Det som gjør godt i sorgen er at du falt på din post der du trivdes aller best, i elgskogen.

Takk Per Arne, for alt du gjorde for klubben, og takk for at mange fikk bli kjent med deg gjennom elghundarbeidet. At du ble hedret med æresmedlemskap er et bevis på hvor stor pris klubben satte på deg.

Vi lyser fred over ditt minne.

Nord Trøndelag Elghundklubb

Elghundens utfordringer

I flere tusen har vi jaktet elg med hund i Norge. Det har trolig vært med på å utvikle elgens antipredatoratferd.

Tekst og foto: Dagh Bakka

Elgen (*Alces alces*) med moderne karakteristika var etablert i Europa for 100 000 år siden, blant annet i Frankrike. Mot slutten av siste istid spredte elgen seg fra sørlige deler av Europa, nordover og mot øst, og etablerte seg i de store skogområdene i Vest- og Sentral-Europa og Russland øst for Uralfjella helt til området mot Bajkalsjøen.

De første sporene etter elg er funnet på Østlandet og viser at elgen kom til Norge fra Danmark og sørlige Sverige. Det eldste sporet er et gevir som ble funnet i ei myr ved Fluberg i Innlandet og er blitt datert med 14C-metoden til å være ca. 10 300 år gammelt.

Elgen utnyttet de områdene hvor det før hadde vært is, og som grodde igjen. Etter viltet kom jegerne, og slik startet kulturen for elgjakt her i nord.

Det er funnet helleristninger av spisshund fra bronsealderen, ca. 3500 år tilbake i tid.

Dette gir en relativt god dokumentasjon på at jegerne har hatt og brukt spisshunder her i Norden i tusenvis av år. Følgelig har også elgen gjennom mange generasjoner utviklet egenskaper for å unngå og bli funnet av hund og risikere å bli skutt av jegeren.

I boka fra 1931 «Im Banne des Nordlichts» av Otto Schultz skrev han flere ganger om at den gode hunden hans ikke fant sporet av en flyktende elg under bandhundjakt i Trøndelagskogene. Blant annet skrev han: «Nå kan det så være at elgen hadde satt sine dorsalkjertler ut av funksjon og derved «tilsløret» sine spor. Jeg vet at dette er en meget våget påstand, men jeg kan ikke forklare en rekke lignende tilfeller på annen måte. Men, kort og godt, elgen var og ble borte.»

Av egen erfaring har jeg opplevd flere ganger at elg som er blitt sett på vei til post og blitt støkt eller støkket av postskytteren, har gitt hundene problemer

med å ta an sporene. Selv rutinerte løshunder finner sjelden elgen i slike tilfeller selv om de blir sluppet der elgen ble sett. De samme hundene har derimot ingen store problemer med å spore ustøkte elger selv om sporene er over et døgn gamle. Spørsmålet blir da; har elgen en eller annen fysiologisk mulighet til å «skjule» sine spor når den blir støkt?

En som har jobbet med dette fagfeltet som vel kan kalles «kjemisk kommunikasjon», er Frank Rosell i Bø som har skrevet en bok om hunden luktesans. Han svarer følgende:

«Det er masse faktorer som kan påvirke en hund i sitt søk og dyr skiller også ut mange ulike typer av lukt fra forskjellige kilder. Det jeg i grunn vet står i boka mi «En nese for alt».

Noen dyr kan forandre sine kjemiske stoffer slik at de blir mindre flyktige under sårbar tid, men om elgen kan dette vites ikke.

I boka «En nese for alt» som for øvrig kan anbefales, utdyper Frank Rosell mer om hvordan hundene finner viltet: «Viltets foravtrykk avsettes når de berører og

Til venstre: Vindmyras Tøff, «Tøffen» holdt som regel litt avstand til elgen under stålos.

derfor forstyrrer bakken, eller de avsetter lukt med kroppen på vegetasjon eller andre overflater rundt sporet. Et fotavtrykk fører også til at væsker fra planter frigjøres, og bakterier bryter ned de døde plantecellene over eller i jorden. Hundene går ofte i et sikksakk mønster mot luktkilden. Lukten blir gradvis ferskere og mer konsentrert. Viltet kan redusere sitt luktutslipp slik at det blir vanskeligere for hundene å finne dem. Noen luktstoffer, slik som de som produseres av anaerobe bakterier, har viltet liten kontroll over, mens de kan kontrollere kjønshormoner når de føler seg truet. De kan redusere utslippet av andre luktstoffer, men ikke stanse de helt.» Det står videre i boka at «en hjort kan redusere pust og hjerteslag med 50 prosent når den blir skremt av rovdyr».

De fleste som har sporet elg med hund har merket seg at det er mange ting som påvirker sporingsforholdene. Alderen på sporet, om det er voksen elg, ungdyr eller kalv, om elgen er skadet, vegetasjonstype og underlaget. Vær, vind og tid på døgnet har også stor innvirkning. Ifølge Frank Rosell vil «høye temperaturer føre til høyere fordamping og bakterieaktivitet, og dermed mer lukt. Men for høye temperaturer vil drepe bakteriene og stoppe luktproduksjon. Dessuten blir oppvarmet luft lett, og luktstoffene kan dermed stige til himmels istedenfor å spre seg i hundens nesnivå. Om det derimot er kaldt langs bakken, vil lukten holde seg i det nederste laget. Mye vind betyr rask uttynning av luktstoffene. Er det derimot rolige vindforhold, vil lokale temperaturvariasjoner bety mye for spredningen av luktstoffer.»

Som sikkert mange har erfart er som det står i boka «den beste tiden å jakte på ved soloppgang, om natta, eller ved solnedgang når luften er rolig og bakken er fuktig (fra dugg eller lett regn). Den verste tiden for hunden å spore et vilt på er midt på en solrik dag, og når det regner kraftig».

Loke visste at i enden av sporet var det en elg.

Noen ganger har hundene ingen problemer med å spore elg, mens andre ganger kan det virke som om de har mistet luktesansen. Det kan de ha gjort ved for eksempel ha fått nesemidd, men de kan også mangle motivasjon eller forståelse for oppgaven. En fem år gammel løshund blir neppe mere motivert om en finner frem sporselen som sist ble brukt for fire år siden da fersksporrøven ble avlagt. En kan heller ikke forvente at den vil holde det tre timer gamle sporet om en annen elg nylig har krysset det.

- Hunden min skifter aldri spor, påstod en eldre kar for en del år siden. Da jeg spurte ham om hvordan han kunne vite det svarte han at det SÅ han. - Hvorfor bruker du hund da, spurte jeg, men fikk aldri noe svar.

En av de viktigste oppgavene for en elghund er å finne elgen. Noen hunder sporer de opp, mens andre bruker mer overvær. Undersøkelser med radiomerkede elger har vist at elghunder kan søke

gjennom et skogsområde hvor det er en merket elg, men de finner den ikke. Her kan man spørre seg om elgen har evnen til å oppholde seg på steder hvor de avgir liten lukt.

Om slike forhold skriver Frank Rosell blant annet: «Når sollyset ikke treffer bakken likt, vil overflaten som mottar mest sollys, slik som sørhellinger, bli varmere i løpet av dagen enn andre overflater. I løpet av dagen og tidlig om kvelden er det derfor fordelaktig for det jagede viltet å være på en sørhellings, eller på tørt underlag slik at lukten fra viltet fraktes opp i atmosfæren og dermed over hundens luktfelt. Vann er varmere enn landjord om natta, og det oppstår derfor luftstrømmer fra land og utover vann nattetid, når de storstilte vindene løyer. Vilt bør derfor gjemme seg i nærheten av og over strandlinjer. Lukten deres vil bli dratt utover vannet og deretter forsvinne opp i atmosfæren».

Raia var mere aktiv og ofte tettere på losdyret.

Turbulens er også noe som påvirker hundens evne til å finne viltet står det også om i boka: «I skogen skaper trærne mekanisk turbulens. Turbulensen vil derfor øke når man treffer en skogkant. Hundene vil følgelig ha større vanskeligheter med å spore langs skogkanter enn når de sporer inne i selve skogen. Oppdrift skapes over områder som varmes opp raskere enn omgivelsene. På solrike dager er hogstfeltene varmere enn den nærliggende skogen fordi solstrålingen varmer opp bakken, noe som gjør det vanskelig for hundene å jakte. Hogstfelter er derfor gode plasser for viltet å gjemme seg på solrike dager».

Hundens evne til å finne elg er som nevnt viktig og vektlegges derfor mye under jaktprøvene.

De som har jaktet med flere ulike hunder har opplevd at dette varierer og har sikkert mye med hundenes erfaring å gjøre og hvordan de søker av terrenget. Med litt kunnskap om hvordan elgen bruker vær, vind og terrenget for å unngå å bli oppdaget, forstår man at det er ingen lett oppgave. Hvordan vinden kan skifte og nærmest snurre er noe de fleste med litt jakterfaring har fått merke.

For noen år siden slapp jeg en gammel

rutinert gråhund jeg hadde fått lånt til septemberjakten i Nord-Sverige. Terrenget lå i Ströms Vattudal som er kjent for store elgokser og det ga litt ekstra spenning da hunden ble sluppet. Som vanlig var Loke en tur innom og la deretter opp søket etter eget hode.

Det var første året med GPS-hundepeil og det var tydelig og se at han hadde begynt å nøste opp et spor. Som en støver gikk han opp og ned i en bratt dalside som nok de fleste løshundjegere ville gått rundt. Det tok sin tid, men postene var stort sett nordsvensker som satt «tålmodiga och tyst på sina pass och eldade». Etter en times tid hørtes et boff og peilen viste at Loke var på vei mot meg med økt tempo. Peilen ble puttet i lomma, men med et boff til hørtes det at han kom rett imot. Jeg stod i en myrkant ved en viltsti og med en bratt skogkledd skrånning på den ene siden og en skrent på den andre. Da alle elger var lovlige kan man trygt si at rifla lå klar i hendene.

Etter ti minutter smalt det på en post på ei hogstflate ovenfor skogskråningen. På peilen så jeg at Loke var der og den viste også at elgen hadde kastet rett før myren 50 meter fra meg.

Den 24-taggers elgoksen med en slaktevekt på 340 kg var trolig 8-10 år gammel og hadde sikkert gjemt seg unna mang

en gang for løshundene. Men Loke visste at i enden av sporet var det en elg.

I tillegg til å «skjule» sine spor og legge seg på et sted som avgir lite lukt har også elgen et tredje forsvar mot hunden. Det bygger på dens naturlige måte å forsvare seg mot ulven på. Elgens frambein er dens våpen og de som fronter ulvene i stedet for å løpe, får som regel være i fred for den gangen. Men hvordan skal løshunden oppføre seg for å få elgen til å stå? Påståeligheten er som kjent omvendt proposjonal med kunnskapen. Så mange av de som har hatt en bra løshund er veldig sikre på hvordan hunden skal oppføre seg og hva slags rase og kjønn den må være.

Med erfaring kommer tvilen og en av de minst påståelige i emnet var den nå avdøde svenske yrkesjegeren Karl Henry Lundin. Han hadde skutt over 1000 elger og tatt nesten like mange på ettersøk, samt merket over 150. Og med jakterfaring fra nord til sør i Sverige med utallige løshunder hvorav mange høyt premierte. Den mest kjente var gråhunden Stavholmens Curr som var jaktchampion både som løs- og bandhund samt utstillingschampion.

Da Karl Henry fikk spørsmålet om hva som gjør at elgen står for en hund, svarte

han bare; den som viste det. Fra en som hadde opplevd så mange ulike hunder og deres ulike måter å jage på, var det vanskelig å få noe klart svar.

- Jeg synes vel kanskje at de hundene som stod vel synlige for elgen og ganske stille, ofte fikk elgen til å stå tryggest, kom det etter hvert fra Karl Henry.

- Men ulike hunder har hatt så forskjellig oppførsel og allikevel fungert bra som løshunder, så noe eksakt svar er vanskelig å gi.

En annen faktor innenfor dette temaet er elgen selv. Ingen løshund kan få en voksen elg til å stoppe om den ikke vil det av egen vilje. Men voksne elger står ofte bedre for hund enn de yngre og kuene som regel best. Det kan ha sammenheng med at kuene i tusenvis av generasjoner har forsvart kalvene sine mot ulv. Men om dette vil si at elgene står bedre for løshund i et ulverevir, er det nok ikke så mange som har lyst til å teste ut.

Det hevdes at elgene blir urolige når det kommer bjørn inn i området og det er vel ikke utenkelig. I områder med fast bjørnestamme virker det ikke å påvirke elgene i noe særlig grad da de har blitt vant til bjørnene, men påfallende ofte drar elgene mot større vann og legger på svøm når de har hund etter seg.

Mange av oss som starter elgjakten i Nord-Sverige i begynnelsen av september har erfart at hundene ofte har vanskelig for å få elgene til å stå og postskytterne har gode dager. Er det for at hundene er dårlig trent og at det er for varmt, så de ikke orker?

Eller kan det være for at i disse øde skogsområdene hvor det er liten menneskelig aktivitet gjennom hele sommeren plutselig er fullt av biler på skogsbilveiene, thailandske bærplukkere, bjørn- og elgjegere og løse hunder i skogen?

En av hundene som tilsynelatende hadde knekt koden og ofte fikk stopp på de var jämthunden Kougstäckens Legolas eller Lasse til vanlig. Noen ganger stod det i uttaket og noen ganger etter en kilometer med ganglos. Like ofte viste GPS-peilen at han løp i full fart, opp til 30 km/t i to-tre kilometere før elgen stoppet og det ble stålos.

11,5 år gammel okse som Lasse stilte etter ca en kilometers ganglos i Västernorrland i midten av september.

Det kan virke som noe av det samme gjelder for elgterrene i Norge. I terreng med mye menneskelig aktivitet som bynære skoger og hytteområder, er elgen mindre sky og lar seg lettere stille. Det er ikke så få frustrerende hundeførere man har møtt på gjennom årene som har sluppet sine normalt velfungerende løshunder i mere øde skogsområder og det har knapt blitt et boff i uttaket før det har dratt langt uten å stoppe.

En annen faktor som ser ut til å påvirke hvor bra elgene står for hund er tettheten av elg. Når det av ulike anledninger har blitt glissent med elg, virker det som om de få som er igjen har lett for å springe når det dukker opp en hund.

Er det lite elg har også hundene lettere for å finne annet vilt som hjort og villrein. Med unntak for bukker i brunst, står begge arter dårlig for hund. Og ser man

ikke hva hunden skjener i vei med kan det på barmark være vanskelig å finne sporene og fastslå hva det lettbeinte dyret var for slags art.

Det er også de som hevder at elgene blir mere urolige under lauvfall og brunst og står dårligere i de periodene som for øvrig kan sammenfalle enkelte steder. Noen ganger virker det også som elgene oppfører seg forskjellig fra år til år i samme terreng.

Uansett er det er mange ulike faktorer som påvirker hvorfor elgen kan være vanskelig å spore eller finne og bli stående for en løshund. Dette har ofte sammenheng med hvordan jakten blir utøvd. Hundens oppgaver er vanskelige nok som de er, så vi behøver ikke gjøre dem verre!

Kilde: Frank Rosell: En nese for alt. Gyldendal forlag 2014.

Villsvinjakt med løshund

Foto Ted Karlsson

Det er mange spennende jakter i Norden, men få kan måle seg med løshundjakt på villsvin.

Tekst og foto: Dagh Bakka

Det var noe med blikket på rånen da den kom. Ikke ulikt en dørvakt som misliker deg. Yrkesjegeren Calle og jeg hadde sluppet gråhundtispa Laisa i det 2.500 daa store jaktheget for en time siden og etter å ha skyttet litt på noen hjorter hadde Raia fått uttak på en voksen råne.

Hegnet lå på en større eiendom noen mil nord for Stockholm og hadde allerede

på midten av 1990-tallet fått etablert en stamme av frilevende villsvin i tillegg til de i heget. Laisa hadde 1. premie som løshund på elg i Norge og hadde sjelden stor jaktlyst, men var også meget lysten på sau. Da Calle trengte en løshund på villsvin, spesielt for å stille påskutte under ettersøk fikk Laisa muligheten og hun grep den med stor intensitet. Litt mye noen ganger for hun kvitte seg ikke for å holde fast de litt mindre svina som var skadet og det gikk til slutt galt når hun møtte ei stor sugge.

Etter uttaket kom rånen forbi i ganglos og vi gikk etter på skrå innpå. Da rånen merket det, bråsnudde den og kom raskt og målbevisst rett i mot oss. Rent refleksmessig slapp jeg den inn på ti-tolv meter og skjøt den i panna. Den datt rett ned, ble liggende og sparke og Calle som var ubevæpnet pustet langt og lettet ut.

Det har blitt en del villsvin under ulike jaktformer etter denne episoden for snart tredve år siden, men løshundjakt med bra hunder er den absolutte favoritten.

De mest vanlige jaktformene på villsvin

er så vanlig i Sverige at de kalles «gråwachtel».

I likhet med bjørnejakt er sjansen for at hundene skal finne villsvin på fritt søk liten. En bør derfor ha åteplasser med viltkamera så en har noe konkret å slippe på. Bruker man en timerstyrt førspreder har man gode muligheter til å få villsvinene til å besøke åtene når man vil, for de blir raskt flinke til å passe tiden. Bruker man ikke viltkamera eller det ikke har kommet noen bilder av svin slippes hunden som regel i nærheten av en åteplass eller i rett vind mot steder hvor villsvinene ofte oppholder seg på dagtid.

Er det sporsnø leter man etter spor og finner man det, slår man en ring slik at man vet at villsvinet/svinene finnes i området før hundefører tar an sporet med hunden.

I tillegg til hundeføreren er det ganske vanlig med to til fem jegere til på slike jakter. Disse kan forpostere på kjente overganger og være utstyrt med mottakere til hundens GPS-peilehalsbånd. Jegerne må også ha kommunikasjon seg imellom og det er en fordel om alle kan se hvor de andre befinner seg på f.eks. Tracker eller Wehunt.

Når det blir ståløs går hundeføreren innpå, mens de andre posterer hvor de tror villsvinene kan komme når de blir støkt ut av ståløsen. Som oftest blir det ståløs i tett vegetasjon som gran/lauungskog og sivområder rundt vann. Det vil si at hundeføreren må tett innpå for å få se villsvinet eller svina og det er lettere sagt enn gjort. Hunden skal holde litt avstand til svina så den ikke provoserer frem angrep, samtidig gjør dette det vanskeligere for hundeføreren å få øye på svina. Som ved annen løshundjakt, bør man være tålmodig når en er innpå losen og stå rolig når man har fått øye på hunden og la viltet røpe seg når de flytter på seg.

Ikke alle løshunder blir utstyrt med beskyttelsesvest da de sjelden blir skadet, men vest med signalfarge og ulik farge på hver side så en skjønner hvor hodet peker hen, bør hunden ha.

Skadeomfanget er som regel avhengig av hundens oppførsel. En hund som er litt het og går tett innpå svina eller brukes på ettersøk bør utrustes med beskyttelsesvest. Enkelt forklart er det en signalfarget vest med blant annet kevlarinnlegg som skal beskytte mot bitt-, slag- og stikkskader. Selv med vest kan hunden bli skadet. Villsvinene er lynraske når de angriper og da hunden

er åtejakt, posterings- eller smygjakt og jakt med hund. Når det gjelder hundejakt vil det nok med de tettheter som det er i Norge i dag, være mere aktuelt med løshundjakt enn drevjakt med kortdrivende hunder.

Under løshundjakt på villsvin er spiss-hunder som gråhund, jämthund, karlesk bjørnhund og laikarasene mest brukt i tillegg til ulike kryssninger. Blanding mellom wachtel og gråhund

Rånen med det onde blikket og utålmodige Laisa som ville løs igjen for å finne flere villsvin.

kaster seg rundt kan de bli truffet av hoggtennene oppunder vesten i buken eller låret.

Skuddsjansen dukker fort opp så det gjelder å være klar og forberedt på å skyte raske skudd på korte hold. Åpne sikter eller Aimpoint ol. på rifla er bedre enn kikkertsikte. Brukes det kikkertsikte må det ha lav forstørrelse og stort synsfelt. Rødpunkt i kikkertsiktet er en fordel når en skal skyte raske skudd.

Det gjelder som nevnt og ha litt is i magen i slike situasjoner så en ikke utsetter hunden for fare når man skyter. En del hunder jobber aktivt og er i rask i vendingene, så en skal vite hvor den er før man skyter.

I forhold til elg virker det som om løshundene har vanskelig for å «lese» villsvinene og klare å se at et utfall eller angrep kommer og dermed kan

de fort bli for sene til å komme seg unna.

Man må også være forberedt å få et villsvin i kneet når det gjør utfall mot hunden eller vil forflytte seg. Skyter man da et forhastet og dårlig skudd, kan det angripe og det er ikke sikkert man rekker å forsvare seg med flere skudd. Som ved all annen jakt er det best å la være å ta en dårlig skuddsjanse på friskt vilt.

Om man får skutt et villsvin av en gruppe i ståløs, vil det kunne bli ganglos på resten av gruppen om hunden ikke blir ved det døde svinet. Er man da flere jegere gjelder det for disse å postere hvor de tror losen vil komme, men samtidig ikke for tett med tanke på sikkerheten.

Om det blir ny ståløs er det og viktig at man blir enige om hvem som går innpå for å prøve å skyte.

Villsvin benytter store arealer på næringsøk og kan ha årsleveområder på 100 000 dekar. Det er derfor viktig at grunneiere samarbeider slik at arealene blir store og man ikke konkurrerer om å åte inn de samme svina. I tillegg bør en også ha romslige arealer når en slipper hund, da gangløser kan forflytte seg en bit.

Om man vil gå til anskaffelse av en hund til jakt på villsvin i tillegg til kanskje elg og bjørn bør en ha tilgang til en del jakt, gjerne utover Norges grenser. Viktige egenskaper for hunden er stabilt psyke, stor jaktlyst, uredd, spenstig og rask.

For å prege den på villsvin kan en ved et par måneders alder begynne spore på kunstige slepespor lagt med deler av villsvin. Har man tilgang til åteplasser som ofte er besøkt av villsvin tar man med unghunden dit så den blir vant til lukten av villsvin. Om den

Til venstre: For å prege unghunden på villsvin kan en begynne spore på ferske spor og la de venne seg til lukten av døde.

Til høyre: Åpne sikter eller Aimpoint ol. på rifla er bedre enn kikkertsikte. Under ettersøk brukes det også vernebukser med kevlarinlegg.

vil spore på ferske villsvin så oppmuntre den til det.

I Sverige finnes det innhegninger med villsvin for test og trening av hunder. Når hunden er modent mentalt – ca. et - to år - for å møte villsvin kan man bestille seg et treningsopplegg der. De seriøse aktørene har flere hegn med ulike typer av villsvin avhengig av hundenes psyke og erfaring og er flinke til å bedømme hundene. De har som regel også jakthegn hvor en kan slippe hunden og skyte villsvinet den jager på om hunden er klar for det.

Som ved annen storviltjakt har man ettersøksplikt også på villsvin, men man er ikke pålagt å ha godkjent ettersøksavtale. I likhet med annet storvilt dør villsvinet raskt når det blir truffet av et ekspanderende prosjektil i hjerte/lungeområdet. Sitter derimot treffet i andre deler av kroppen kan det bli

utfordringer med å få avlivet det. Erfaringsmessig kan skadeskutte villsvin gå langt før de legger seg i sårleie og selv etter flere timer være i stand til å stikke derifra slik at en må slippe en løshund for å få avsluttet ettersøket i ståløs.

Om høsten kan villsvinet ha et fettlag på kroppen som sammen med underullen gjør at det ikke kommer så mye blod ut på vegetasjonen. Villsvin, utenom

rånene, opptrer som regel i flokk, slik at det da er spor etter andre villsvin på skuddplassen og i terrenget. I tillegg er det oftest annet hjortevilt i området som også gir sporhunden utfordringer i å spore på rett dyr. Villsvin, ikke minst skadde har en tendens til å oppsøke områder med tett vegetasjon som også gir utfordringer og er det i tillegg mørkt vanskeliggjør det sporingen ytterligere.

En må også huske på at et skadet villsvin kan angripe. Både sporhunden i line og føreren. Noen ganger fra siden da de har gått i en krok og ligger og passer på sporet sitt.

En skal ikke overdrive farligheten, men hvert år blir ettersøksjegere og deres hunder angrepet og skadet. Noen ganger alvorlig og hunder er blitt drept, så en bør tenke seg om før en går etter et påskutt villsvin som er på hjemmebane både når det gjelder tett vegetasjon og mørket.

I Sverige finnes det innhegninger med villsvin for test og trening av hunder. Foto: Øyvind Juliussen

GODE TIPS:

Slik tar du bedre bilder

– Husk å rense linsene! Det er bud nummer én for å ta gode bilder med mobilen din. Bud nummer to er å ta hensyn til lyset, sier mobilfotograf Hanne Jonassen. Her er hennes tips til alle som sender inn bilder til Elghunden.

Lyset har mye å si både når vi tar bilder både ute og inne. Hanne blar raskt gjennom Elghunden nr. 2/2023 og konstaterer:

Bruk dagslyset

– Utebildene i bladet er fine. Prøv å bruke dagslys hvis det er mulig. Gå ut selv om det er regn og kaldt. Er du inne, still deg og de du skal fotografere i nærheten av et vindu for å utnytte dagslyset, sier mobilfotografen.

Tar du bilder i motlys, er Hannes råd å «touche» på skjermen så den lille sola kommer opp. Da kan du justere eksponeringa. Eller snu deg slik at du får lyset i ryggen. Det er best å unngå bruk av blitz ute, med mindre det er sterkt motlys.

Gå tett innpå

Hannes tredje bud er å gå nær nok motivet når du tar bilder. Går du nært innpå, øker sjansen for å få med spennende detaljer. En god mulighet er å sette seg ned på huk, tett innpå hunden du skal ta bilde av. Det samme gjelder foredragsholdere som skal foreviges, gå nærme. – Her kan mye enkelt forbedres, fastslår Hanne.

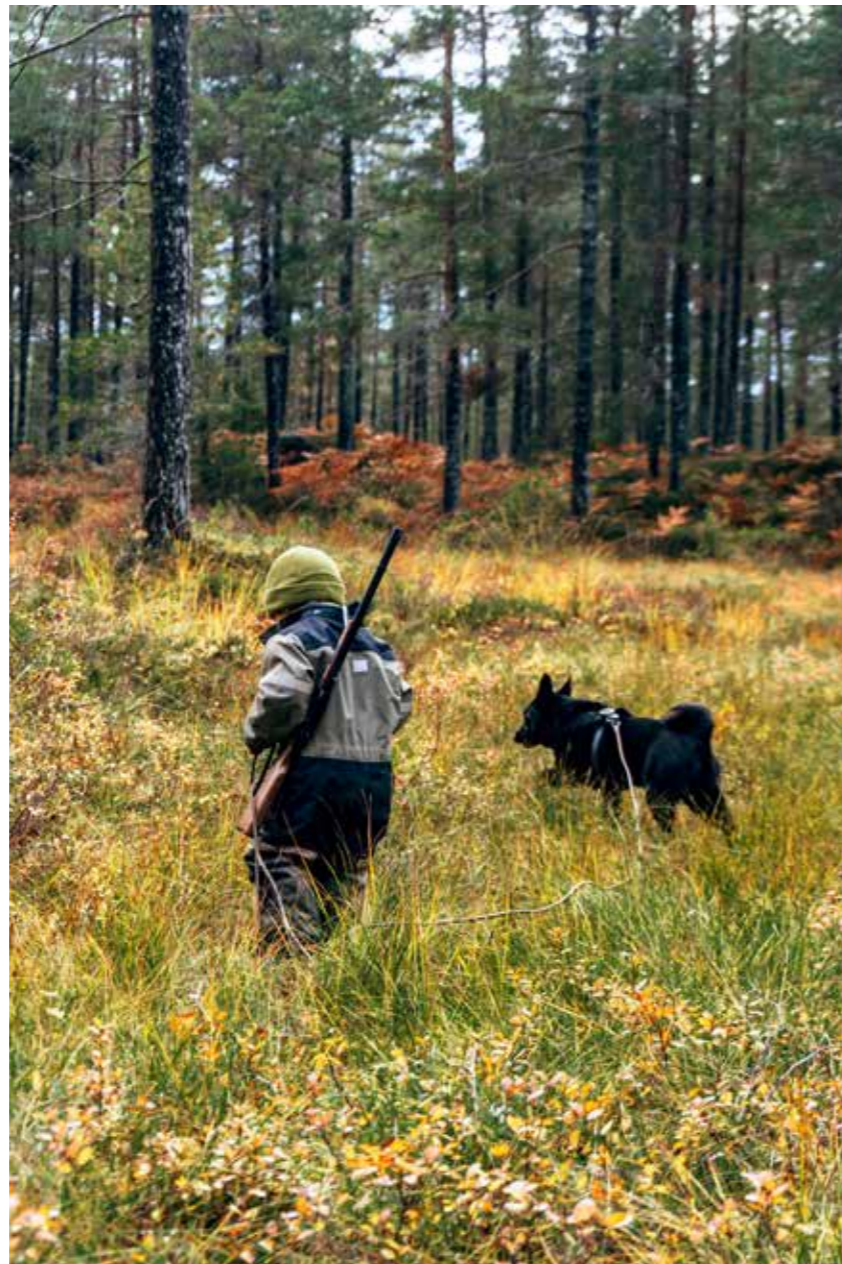
Bruk portrettfunksjonen

Denne funksjonen er fin å bruke på en hund som poser eller mennesker. – Ikke vær redd for å beskjære bildet etterpå, sier Hanne. Hun liker mange av utebildene med hund og mennesker i Elghunden.

Knips i vei

Har du først fanget et motiv, ta bilde med en gang, ikke vent. Det er bedre å ta et bilde enn å la være, er rådet fra fotografen.

*Råd til alle som tar bilder til Elghunden:
– Rens linsene, ta hensyn til lyset og gå tett innpå det du skal fotografere, sier mobilfotograf Hanne Jonassen. Foto: Vigdis Alver*

To gode venner på post: Et bilde som vekker assosiasjoner og følelser. Foto: Rita Gausemel

Bandhundhelg i Agder: Et velkomponert gruppebilde.

Miras siste høstjakt i 2022: Dette er et action-bilde med et sterkt budskap. Foto: Marion Olsen

Innebilder

Ofte er det her snakk om å ta gruppebilder av mennesker. Da er det lurt å gruppere folk, få de til å stå tett sammen og helst unngå en lang rekke. – Slå gjerne av overlys i rommet for å unngå uheldig lys, smiler Hanne. Skyv heller gardinene til side for å få dagslys inn. Eller det aller beste: Gå ut på trappa i dagslys.

Action og humor er bra!

Hanne liker bilder med humor i seg og finner flere slike i Elghunden. Det løser opp og får folk til å senke skuldrene. Actionbilder hører og naturlig med i et blad som dette. – Elghunden er heldig. Her er det mange ivrige fotografer, avslutter Hanne Jonassen.

Steinar Tessem

HANNE JONASSEN – mobilfotograf på heltid

Etter å ha vunnet NRKs program «Mobilfotografene» i 2015 og våren 2022 fått Vågåprisen på Morten Krogvold Workshop for beste elevarbeider, sa hun opp jobben som arkitekt/byplanlegger og satser nå på fotografering og kursing på heltid. Hun holder kurs for privatpersoner, små grupper, foreninger og bedrifter. «For meg handler fotografering om å se spennende motiv i det enkle og kanskje for andre kjedelige og hverdagslige. Jeg liker å ta bilde av folk i bevegelse og fange det uforutsigbare som dukker opp», sier Hanne Jonassen.

Mobilfotografering

Mobiltelefonen er alles følgesvenn og den er med uansett hva du gjør. Dagens mobiler er utrustet med veldig bra kameraet, så hvorfor ikke utnytte dette. Vi forteller deg hvordan.

Tekst og foto: Elin Elg Trøen

Ved bare å tenke litt før du trykker på utløserknappen, hever du kvaliteten på bildene. Et godt tips er derfor å bruke øynene og se deg omkring.

Kameraet på dagens mobiltelefoner duger veldig bra til å ta gode bilder med god oppløsning. Zoomer du inn for mye, tar bilde i dårlig lys eller beskjerer hardt i etterkant vil resultatet bli heller dårlig. Det viktigste er derfor å gå nærmere nok motivet du skal ta bilde av.

Det er en forutsetning at mobilen er satt opp til å ta bilder i høyeste oppløsning. Noen tenker at det er lurt å stille inn den slik at det blir tatt bilder i minste oppløsning, for å «spare» lagringsplass på

- Hvorfor vil jeg ta dette bildet?
- Hvorfor vil jeg ta det slik?
- Blir det bedre hvis jeg for eksempel...?

Ved å sette deg på huk og unngå forstyrrende elementer i bildet ...

... så slipper du bilder som dette.

mobilen. Dette er ikke et smart valg, da bildene ikke kan brukes til annet enn å vise på telefonen i etterkant. Det er da bedre å slette alle dårlige bilder eller overføre bildene med jevne mellomrom til andre lagringsenheter, det kan jo også være lurt hvis det skal skje noe med telefonen din eller at du mister den.

Komposisjon

Et godt tips når du skal ta et bilde, er å ta bilde av det du skal ta bilde av – og kun det. Ta en kikk i bildeflaten og sjekk at det ikke finnes forstyrrende elementer som tar fokus vekk fra hovedmotivet. Hva befinner seg bak og foran i bildet? Det er så fort gjort å glemme slike detaljer, men så utrolig viktig for resultatet.

Skal du ta bilde av dagens fangst, så gjør akkurat det. Se hva som befinner seg bak og foran bildet. Det er fort gjort å glemme det, men utrolig viktig for et bra resultat. Det hadde sikkert blitt et fint bilde av 16-spiringen var det ikke for den sølvgrå bilen, røde utedassen og kompisen som leter i sekken sin etter noe med rompa mot deg i bakgrunnen, og foran på bildet kan en skimte en skotupp, termos og en hvit plastpose i ene hjørnet. Med andre ord: Gå nærmere og fyll søkeren med 16-spiringen og ikke noe annet!

Bilder tatt av store forsamlinger, hvor en ikke ser hvem som er på bildet, er lite interessant. Prøv heller å gå nærmere og fokuser på 2-5 personer og la forsamlingen være i bakgrunnen. Prøv å ha personene som er i fokus for eksempel på ene siden av bildet. Det samme gjelder når en tar bilde av fem hunder med eiere som står langt unna hverandre. Da må fotografen stå laaangt unna for å få de med seg. Dermed blir det med mye annet på bildet også, som biler, hus, mye skog og himmel, andre folk og hunder og lignende som gjør bilde rotete og av liten verdi. Det en da kan gjøre er å få modellene til å stille seg tett sammen eller ta bilder av en eller færre på samme bilde.

Her er vi tilbake på punktet over: ta bilde av det du skal ta bilde av – og ikke noe annet!

Bruk et par sekunder og tenk på hvorfor du vil ta dette bildet, og rendyrk deretter

motivet: Et bilde der motivet er plassert midt i bildeflaten, vil oppleves fort som statisk og kjedelig. Unntaket er portrett der man går tett på. Ellers bør du forsøk å plassere hovedmotivet litt ut av senter. Er det et dyr eller menneske, bør det fortrinnsvis være at retningen jegeren, bikkja eller dyret går eller ser peke inn i bildeflaten i stedet for ut av bildet.

Ha fokus på lyset og sola. Hvis du vil at modellene skal myse og se ut som de akkurat har våknet, så står du med sola i ryggen og tar bilde. Disse bildene vil også bli uten dybde og spenning. Det er bedre å la lyset komme inn fra siden, da blir skygene med å skape en 3D-effekt. Det beste er å ta bilder ute i naturlig lys, men noen ganger må man også ta bilder inne. Sorg da for at en får inn så mye naturlig lys inn rommet som mulig og hvis det er mulig å slå av skarpt taklys.

Skakk horisont er forstyrrende, og det kan stjele oppmerksomhet fra motivet. Det er fort gjort å holde mobilen mer skrått enn det du tror. Dette er lett å rette opp da de fleste mobilkameraer har rutenettvisning. Denne bør du slå på for å få vannrette ting vannrette og loddrette ting loddrette ved å la linjene følge ting du vet er vann- eller loddrette (vannflater, trestammer). Bildet henger skjevt på veggen, som i seg selv er irriterende, men da motivet er rett.

Vinkler

De aller fleste bildene er tatt mens en står rett opp og ned og med mobilen på høykant. Tar du bildene fra en annen høyde ved å sette deg på huk eller legge deg helt ned blir det bedre. Eller hvis du feks legger mobilen, får bildene fort en mer spennende vinkel og dybde.

Tar du bilde av hunder, dyr eller små barn, så forsøk å ta bildet i øyehøyde på det du tar bilde av. Bilde av en elghundvalp fotografert 30-35 cm over bakken blir mye mer interessant og man legger mer merke til det, enn et bilde tatt fra 175 cm høyde. Du vil få sløret ut for- og bakgrunn og hovedmotivet «popper» fram i bildet. Bildet blir bedre pluss at alle synes med ett at du har blitt en veldig flink fotograf.

Innramming

I noen tilfeller kan det være greit å sørge for å ikke ha fri skuddlinje, selv om det er viktig når en skal skyte. Når en skal ta bilde kan det være effektivt å ramme inn motivet med vegetasjonen. Ta bilde eksempelvis gjennom et buskas eller hold opp noen grasstrå foran kameraet. I tillegg gir innramming et bedre inntrykk av miljøet bildet ble tatt i. Dette bidrar til å sette i gang flere tankeprosesser hos betrakteren.

Dybdevirkning skaper tredimensjonalt rom i bildet. Bruk trær, vegetasjon eller andre ting som kan gi en ramme i bildet. I tillegg til å skape dybdefølelse vil rammen lede blikket mot hovedmotivet.

Innramming vil også bidra til et mer uvant bilde. Vi legger ikke merke til slikt når vi er ute i skogen. Joda, vi ser elgen gjennom krattet, men vi tenker ikke over virkningen krattet gir – men det gjør vi i et bilde.

Ta nok bilder

Når du har tatt ETT bilde, har du kun gjort nettopp det. Er du sikker på at det ene bildet ble skarpt? Er du sikker på at modellen ikke geipet på akkurat det bildet eller snur seg vekk?

Og hvor er forresten alle bildene som skildrer stemningen og skaper minner? Hvor er nærbildet av en hund med brodd i munnviken eller en blodig hånd som holder en kniv? Det er slike bilder som holder de gode minnene friske.

Vær kritisk og slett dårlige bilder

Disse har du rett og slett ingen glede av i ettertid, annet enn å irritere deg over at nettopp det bildet ble uskarpt. Når du sletter du alle dårlige og uskarpe bilder, vil du også bygge deg selv opp mentalt: Da kan du se igjenom igjen bildene mange år etter, uten å se alle de dårlige bildene. Du vil si til deg selv: selv: «Jeg er jammen ikke så verst til å fotografere!» og du vil finne mer glede i å ta bilder.

Et fint bilde ...

... blir i tillegg mer spennende fra en uvant vinkel.

Litt teknisk småprat:

Lysmåling

For at et bilde ikke skal bli for lyst eller mørkt, måler mobilen lyset. Deretter justerer den lukkertid, blender og ISO slik at det blir riktig eksponert. Mobilens kamera gjør ofte denne jobben fint alene. Men selv om moderne mobiler og kamera har stor datakraft til å analysere motivene, klarer de ikke alltid å gjette hva som er hovedmotivet ditt. Særlig gjelder dette bilder med stor kontrast fra lyst til mørkt.

Er bildet for lyst eller mørkt, kan deler av motivet være utbrent (helt hvitt) eller gjengrodd (helt sort). Da mangler detaljer, farger og kontraster, og de kan ikke hentes fram igjen i redigeringsprosessen.

Fokus

Bildet skal som regel være skarpest på hovedmotivet. Særlig hvis du har komponert bildet på en sånn måte at hovedmotivet ikke er i senter, kan mobilkameraet få problemer. Da må du fortelle mobilen hvor du ønsker at fokus skal plasseres.

Med mobil og berøringsskjerm har du her en stor fordel: Fokuspunktet vil som regel vises som en firkant som dukker opp når du legger fingeren på skjermen der fokuset skal sitte. Fokuspunkt på mobilen er i tillegg knyttet sammen med lysmålingen, slik at eksponeringen samtidig blir målt ut fra dette. Har du behov for å gjøre bildet lysere eller mørkere, kan du se etter en slider/ skyvebryter på skjermen som lar deg gjøre bildet mørkere eller lysere.

Mange mobiler har HDR-funksjon (high dynamic range) som er fin på kontrastrike motiver med stort spenn i toneomfang. Enkelt sagt tar kamera flere bilder fra undereksponert til overeksponert og slår dem sammen. Det gir et større spenn i skyggetonene enn det kamera klarer med en enkelt eksponering.

Når du står på en fjelltopp eller et utkikkspunkt, er det fint å bruke panoramafunksjonen i kameraet. Da setter kameraet sammen flere bilder i bredden og gir deg et mer detaljrikt bilde med høyere oppløsning enn om du tar hele utsikten i ett bilde.

Kamerainnstillinger

Vil du pløye dypere i det tekniske? Det første du bør gjøre, er å stille inn mobilen til å ta bilder med høyest mulig oppløsning. Filene blir større, men det er også meningen. Hvis telefonen blir full, er enkelt å skaffe seg ekstra lagringsplass i form av skyløsninger som iCloud og Dropbox.

For dette drar du nytte av når du skal redigere et bilde: En større bildefil inneholder mer data, noe som trengs hvis bildet skal endres eller forstørres – og særlig hvis bildet skal brukes på trykk eller printes ut for å henge på veggen. Et mobilbilde tatt med for lav oppløsning vil bli ubrukelig hvis du ønsker å skrive det ut eller få det på trykk.

Et digitalt bilde er bygd opp av små punkter – piksler. Når bildet beskjæres og forstørres, forstørres disse punktene og blir synlige. Jo høyere oppløsning originalen har, jo mer data har du tilgjengelig for å unngå at den resterende bildeflaten blir grovkornet og piksele.

Filformat til frustrasjon

Det vanligste filformatet for digitale bilder er JPG. Dette filformatet komprimerer bildene for at de skal ta minst mulig plass – men ulempen er at komprimeringen blir gjort på nytt for hver gang du lagrer bildet eller flytter det mellom mapper på telefonen eller datamaskinen. Dermed blir bildet dårligere ved at det mister data for hver gang du flytter bildet og lagrer det på nytt. Til slutt har du et kornete bilde med lav oppløsning og rare artefakter og kontraster og bildet kan ikke reddes fordi for mye data har gått tapt under gjentatt lagring.

Når du ser et fint motiv, ikke bare knips

Bruk naturen som ramme for å gi dybde i bilde og fokus på hovedmotivet

Data som er komprimert vekk, er borte for alltid. Et tips er derfor å aldri jobbe med originalfila. Lag heller en kopi som du jobber med, slik at du kan gå tilbake til originalen hvis du «skrur deg vekk».

En del telefoner kan også ta bilder i råfilformat. En RAW-fil kan best forklares som et digitalt negativ som ikke er fremkalt. Råfilen er en datafil, ikke en bildefil og når kamera eller pc dekoder denne datafilen og viser den som et bilde framstår bildet som blasst og kontrastløst. Men filen inneholder likevel mer data – opp til 70-80% mer - enn det ferdige bildet som du vanligvis ser på mobilen din. Det gjør at du kan justere vesentlig mer på farger og kontraster i ettertid for å skape et bedre bilde.

Redigering

Dette bringer oss over til redigering, som er der du kan få bildene dine til virkelig å «skinne». Redigering er ikke å jukse, men å hente fram data som ligger i filen og gjøre det beste ut av informasjon du har. Redigering er nemlig ikke det samme som manipulering!

Mange mobiler har innebygd programvare for redigering, men du finner også redigeringsprogrammer for Mac/ PC, i tillegg til at det er innebygd i sosiale medier som feks Instagram.

Mobilappen Lightroom fra Adobe er gratis, men krever bittelitt selvstudier til å begynne med. Det er et kraftig bildebehandlingsprogram som også finnes i fullversjon for Mac og PC.

Sammen med Photoshop er dette det vanligste hos de fleste entusiast- og yrkesfotografer. Ellers har du alternativer som Bilder (Windows), Google Foto (tidl. Picasa), Paint.net, Gimp og Glimpse.

Men før du går i gang: Den vanligste feilen hvis du ikke er vant med redigeringsprogram, er å dra for hardt i spakene. Fargene blir glorete, kontrastene blir store, og hard oppskarping gjør bildet grovkornet.

Og til slutt: Har du tuklet mye med bildefilen, så ta en pause før du sjekker bildet på nytt. Øynene våre venner seg til forandringer, slik at det kan være vanskelig å se hvis man har vært for ivrig. Ved å ta en pause, vil øynene normalisere seg slik at du ser om du har vært for hissig på grøten.

Dette bildet er kanskje ikke det du er stolt av etter endt jakt sesong?

Bilder som viser en situasjon tett på er mere interessant enn dommeren bakenfra og masse folk rundt som ikke er gjenkjennbare.

Oppfordring til våre medlemmer om innsending av bilder

Vi trenger at dere medlemmer sender inn bilder til oss, som kan benyttes i bladet Elghunden og vår hjemmeside. Dere kan maksimum sende inn tre bilder hver.

Bildene som sendes inn må:

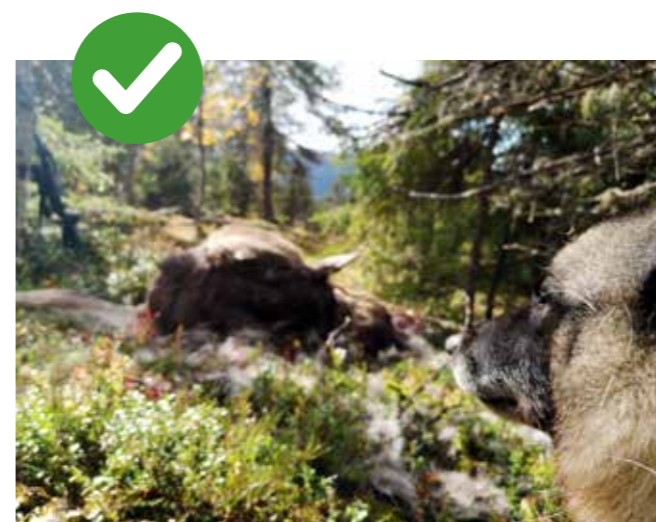
- minimum ha en oppløsning på 1 MB
- merkes med bildetekst og navn på fotograf

Bildene sendes
sek.nekf@gmail.com

Tips ved fotografering til Elghunden

- Gå tett på motivet du ønsker å ta bilde av slik at motivet fyller skjermen (uten å zoome på mobilkameraet)
- Ta bilde av det artikkelen handler om, er det om sporing med hund så ta bilder med hunder som sporer eller snuser.
- Tenk på høyden du fotograferer fra (kom deg langt nok ned, f.eks i øyehøyde med hunden)
- Vær oppmerksom på lyset – la lyset komme fra siden eller på skrått bak fra deg.
- Tenk på bakgrunnen – flytt på deg eller modellene slik at du får en ren og rolig bakgrunn
- Finnes det en bedre vinkel? Gjerne en uvant vinkel å se motivet fra.
- Hold horisonten rett
- Ansiktet vendt mot deg
- Situasjonsbilder bedre enn oversiktsbilder
- Ved bilder av store forsamlinger:
 - samle forsamlingen og da ikke i en lang rekke
 - la noen få i forsamlingen være forgrunnen
 - forsøk å plassere de laveste personene foran
- Ta mange bilder og når du tror du fikk bildet du var ute etter – ta noen til.
- Sett kamera på høyeste oppløsning slik at bildefilen inneholder nok data til å printes.

Spennende kameravinkel!

Ikke et appetittlig motiv ...

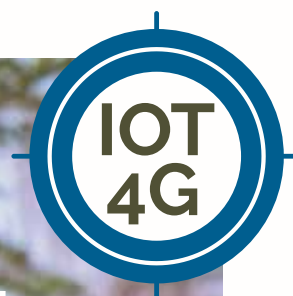
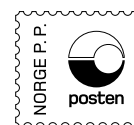
Medlemssider

Gir våre medlemmer anledning til å komme med materiell til Elghunden.

Artikkelforfatter står for innhold og eventuelle påstander.

Forbundsstyret og redaktør fraskriver seg det redaksjonelle ansvaret. De forbeholder seg retten til å godkjenne innkommet materiell for trykk i Elghunden.

Disse sidene skal ikke benyttes som ett diskusjonsfora.

STEGET

FORAN

Den nye senderen, Tracker Artemis, arbeider med både utprøvd og ny teknikk, GSM og NB-IoT. LTE-CAT M1 er en lavhastighets 4G-teknikk som innen kort tid får mye bedre ytelse enn hva GSM noensinne har hatt og som, for vår del, kommer til å erstatte teleoperatørens 2G og 3G.

Foruten denne framtidssikrede teknikken har vi gjort flere forbedringer, som f.eks. toveiskommunikasjon til hunden, løsfunksjon, økt batterikapasitet, mere effektiv strømforbruk, antennefunksjon, ergonomi, roamende IoT-SIM og ledlys.

Før en bedre og sikrere jakt i sammen, både i nåtid og framtid.

LAMPA

LOSFUNKSJONER

NB-IOT LTE-CAT M1

GPS/GLONASS

STØTSIKKER

IP67

+55°C/-25°C

TOVEISKOMMUNIKASJON

TRACKER[®]
TEAM UP STAY UP